

cinema

nr. 6

Anul XIII (150)

Revistă a Consiliului
Culturii și Educației Socialiste
București, iunie 1975

Profesia ca profesiune de credință

Filme mari pentru cei mici

Premiera lunii: «Hyperion»

de Mihnea Gheorghiu și Mircea Veroiu

Filmul românesc în dezbatere

Profesia și creșterea

Un tânăr scosese pe un mare șantier, un tânăr cu ochelari și blue-jeans vag răpănoși, un tânăr subțire și aparent nealături și cere de lucru. De lucru, dar nu orice. De

lucru, dar acolo unde-l mai țină. «Muntele ascuns...». Titlul s-ar putea să-l privească la fel de bine pe el, pe acest Petru un pic ridicol la început în dorința lui de a se demonstra, și tot mai convingător în bună credință și bunăvoință de a se atasa, de a se angaja la propriu, înfiorat, dar nu numai la propriu, nu doar pe statul de salariu, ci cu toată ființa lui fragilă, în ființa masivă, colectivă masivă, a șantierului. «Muntele ascuns» poate fi metaforă nu numai pentru ascunsul munte în care crește acea hidrocentrală, ci și pentru bălăuț fragil pe dinătrul și cu valențe de munte sub coaja subțire. Cu aproape zece ani în urmă, un tânăr, și el foarte tânăr, bătea la poartă unui șantier și acela foarte mare, cu aceeași dorință de a se face ceva important. Neapărat important. El vroia, după expresia unei generalități înfrigite, «s-o ia din loc». A o lua din loc însemna în primul rând la smulge inertiei. A o lua din loc însemna apoi să-i dovede utilitatea. A o lua din loc însemna, de fapt, acțiunea. A o lua din loc însemna și azi, într-o foarte liberă traducere și aproape pe toate limbile pământului, «a-l lua zborului din viața de adolescent către acea de matur. A decola spre viața socială.

Încotro, zburații?

«Diminueți unii bălăuț cumințe» se chema filmul acela, iar eroul său, Vive. În același timp, chiar în același an, în alt film,

**Dacă este adevărat
că profesia înseamnă vocație,
tot la fel de adevărat este că
vocațiile apar și se dezvoltă la
o temperatură anume: temperatura societății**

no tată fermecătoare? Iși călăra drumul ei, rostul ei, locul în care credea cu toată forța vârstei călătorii. Ipostaza feminină de-a-îgăsi locul și rostul pe lume, nu se știe de ce tocmai ipostaza feminină, s-a nimerit să fie o demonstrație pe negativ. O demonstrație de cum nu trebuie să-ți cauți locul. Teoretic, la fel de utilă ca și o demonstrație pozitivă (în artă a arăta cum nu trebuie echivalență cu a arăta cum trebuie) practic, solidă cu un eșec. Eșecul însă nu era unul artistic, nu era eșecul filmului respectiv, ci un eșec social. Nu aveam încă, se pare, aptitudinea de a demonstra și pe negativ. O demonstrație pe negativ ni se părea eșec cu incurajarea negativă. În timpul acestui film cu o atâtă fermecătoare și în timpul diminuețelor unui bălăuț cumințe, în timpul meandrelor (în care un tânăr își acordă singur importanța pe care el din jur nu se grăbea să-o acorde), o ultimă noapte a copilăriei. «Ultima noapte a copilăriei». Frate întru dragostea pentru muzică cu tata fermecătoare, bălăuț acela care-și trăia ultima noapte a copilăriei și primi zori ai maturității, avea în acei primi zori o întințire cu prietenul lui, muncitorul, cu prietenul care-și găisese rostul, locul, starea pe lume. Întințire scurtă, undeva, într-o margine de București, în preajma de uzină. Acolo stăteau cei doi la o masă și toată diferența de stare se spunea scurt, în gesturi scurte și obșnuite. În gesturi de ficare zi. Gesturi cu care ridicai un pahar, gesturi cu care chemi chehnuri, gesturi cu care te cauți în buzunare după

banii. Siguranță și liniște de o parte. Senzație penibilă de incertitudine, de nelocul tău, de călărită parte. Doi tineri, aceeași vîrstă, două modalități de a exista și între ele o prăpastie de netrecut. Prăpastia între a fi și a nu fi, între a fi realizat, între a te fi găsit, și neșgurarea. Biblică la călărită. «Ultima noapte a copilăriei» a fost filmul care încerca să anunțe o punte, o punte solidă, de trecut peste acea prăpastie... Anul 1968 a fost un an al filmelor cu și despre și pentru cei aflați la vîrstă călărită unui scop în viață. Întimpător sau nu, peste aproape zece ani, fenomenul se repetă. S-au mai făcut, firește, între timp filme cu tineri, despre tineri, pentru tineri, dar nu dintr-o dată, dar nu decădă, așa cum s-a întîmplat atunci. În '68, așa cum s-a întîmplat acum, în '74-75, «Muntele ascuns», «Filip cel bun», «Istus-trale cu flori de cîmp», «Foamna bobocilor».

Știrilor incertitudinii

«Filip cel bun». Filip cel tulburător. Tulburător, dar încă în credința lui de a fi, de a fi cineva anume, cu certitudine cineva anume, se amănăscă voința familiei de a-l obliga să fie altfel, altceva, altcineva. Tulburător, pentru că între dorința lui de împlinire și împlinirea însăși, se arează oacă neînțelegerea familiei. Tulburător pînă la constanțare, prin supunere și blîndete, acest Filip care se lasă cumințe împlins

În cele mai aberante ocupații, deși ai găte bine ce vrea. Tulburător, pentru că este dintre foarte tinerii noștri eroi de filme, cei care știu precizî încotro vrea să-și ia din loc. Încotro îl e zborul. Pentru Filip, mai mult decît pentru oricare dintre tinerii eroi găsiți în filmele noastre, «a o lua din loc însemna de fapt a se asesa într-o profesie anume. Drumul către acea profesie anume este parcurs cu supunere și cu caracare îngăduință, trecînd prin toate călelele ocupații care nu sînt ale lui, nău aparțin, așa cum el nu le aparține. La capătul aceluia drum se află meseria lui. Filip încheie, pentru filmul de pînă acum, o galerie de tineri în căutarea rostului pe lume, de tineri siguri mai mult de faptul că vor să fie de folos, decît de felul în care pot fi de folos. Acest tineri care, aparții epicoide sau eroi principali în filmele noastre, se întreabă cu neliniște, cu neastîmpăr, neastîmpăr de adolescent, dar și cu început de seriozitate, cu o promisiune de maturitate: ce facem? Ce facem? În spațiile lui Filip se încheie scurte viațe întrebări și se deschide clar aceea a răspunsului: ne urăm vocație. Profesia nu este o întîmplare. Profesia este o profesie de credință. Profesia nu durează un sezon. Profesia este însăși viața, de la un punct încolo pînă la sfîrșit, viața lui. Și legătura ei cu celelalte vieți. Și împlinirea la în viața uriașă a societății. Căci profesie este, în esență, aceea care face din tine, individ, ființă socială. Cu funcție socială. Cu loc fix în angrenajul social. Cu responsabilități bine stabilite. Ocuparea acestui loc, asumarea acestor responsabilități, înseamnă începutul maturității. Și sfîrșitul adolescentului. Știrilor întrebării: ce fac? Începutul răspunsului: această profesie. A mea.

Profesia ca vocație

Cine sînt ei, cei care au decolat? Cei care s-au angajat? Cei care au depășit tuburile și subliniatorul «ce facem»? Cei care știu, au ațiat ce au de făcut, cît pentru care profesia a devenit o profesie de credință? Care le e credința, care le sînt

Cinema

a politicii patriotice și internaționaliste
retarului general al partidului, președintele
șescu, o conduce de mai bine de un decen-
tuturor comuniștilor, a noastră, a tuturor,
esul accelerat al țării, pentru extinderea
eții spirituale, pentru o lume mai bună și

La scurt timp după vizitele din primăvara în Japonia, Filipine, Pakistan, Iordania și Tunisia, care au întregit contactele directe, la cel mai înalt nivel, cu țările Orientului îndepărtat și apropiat, călătoriile tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășii Elena Ceaușescu, în Brazilia și Mexic, vorbitorii purtate cu prilejul escaladelor în Africa, în special în Maroc, în America de Nord, Atlanticului, la Dakar, Caracas, Washington și Londra, urmate imediat, în țări, de primărie conducătoare, Portugaliei și Bulgariei, înseamnă înclinarea unor opere internaționaliste cu o excepțională valoare de simbol, de o inestimabilă importanță pentru prezentați și viitorul națiunii noastre socialiste, și întregii umanități, care, în condițiile actuale, în care se înregistrează extensiunea lor, liniile directoare ale politicii noastre externe, politici de prietenie constructivă cu toate țările

Opinia publică românească, ținută la curea în mod operativ și consultată sistematic asupra tuturor aspectelor politicii interne și externe, a înregistrat cu o emoție deosebită martiriile vii ale pelucii și ale transmisiilor de televiziune ilustrând prezența pentru a treia oară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe continentul latinătății americane — prima vizită a unui șef de stat român în cele mai mari țări ale acestui continent frater, Brazilia și Mexicul.

Cu un caracter de lucru și un program încărcat până dincolo de limite obişnuite a celor mai laborioase activități intelectuale, politice și diplomatice, vizitele în aceștia, de care ne flegă tradiția bogată ale latinății și ale luptei pentru afirmarea entității naționale, au fost un act istoric de consolidare și adăncire a solidarității și cooperării României socialiste cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu toate țările mici și mijlocii care au de jucat un rol deosebit în creșterea și dezvoltarea sistemului de relații pe plan internațional, a unor noi surse de suveranitate și independență, de respectare necondiționată a dreptății și demnității fiecărei părți, de favorizare a progresului rapid, armonios, al tuturor zonelor planetelor.

Pelicula cinematografică, acest letpistem modern, a înregistrat în timpul acestor vizite cele mai mici scurte cunvite şi pesteri de apreciere şi admiraţie faţă de istoria şi prezentul României, faţă de realizările şi planurile noastre de viitor, faţă de genul politic umanist, purtat peste nouă mări şi nouă ţări de către conducătorul poporului român, caruia un deputat mexican i se adresa astfel: «Sîmţin că în dumneavoastră trăiesc idealurile vechilor eroi români, Mircea cel Bătrîn, Alexandru cel Bun, Mihai Viteazul, Horia, Cloşca şi Crişan, Nicolae Bălcescu şi Avram Iancu». Concretizate în tratate de prietenie, declarate solene, acorduri generale şi

Cu atât mai mult, cineştii, teatristii şi colaboratorii lor au datorat de a prelucra în forul lor intim şi obşteşti semnificaţiile acestor acte istorice, recordul lor firesc cu politica de afirmare a tuturor virtuţilor proprii poporului nostru, obligaţiile care ne revin pentru susţinerea calificată şi de cea mai nobilă inspiraţie a acestor opere. În acest sens, afinităţile de limbă şi de origine, ca şi vocaţia comună în universul modern, revoluţionar, simbolizant

de arhitecta Brazilia sau de muzicant. Metecul, au făcut ca această călătorie de lucru să prilejuiască o nouă și strălucită exprimare a concepției și politicii marxiste consecvente a partidului nostru față de perspectiva dezvoltării culturii noastre. Într-o zi, în timpul unei tale dansări și ascultării minunate muzică de seară – spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul unei întâlniri pe continent latino-american – comparând cultura noastră cu cea a țărilor din America de Sud, s-a întrebat dacă am uniformiza muzica, dansul, cultura, ore, inter-adevar, a fi o viață mai plăcută? Nu, dimpotrivă, a deveni mai plăcută. Noi trebuie să păstrăm individualitatea, să specificăm plăcerea pe măsură, fiecare națiune. Numai atunci prietenia și colaborarea vor fi puternice! (Aplauze).

Fiecare popor, fiecare națiune a adus, aduce și va aduce contribuții la dezvoltarea culturii noastre universale. Uniformizarea ar însemna moartea civilizației. Iată de ce trebuie să încurajăm dezvoltarea specificului fiecărui popor, a culturii fiecărei națiuni. Fiecare națiune trebuie să-și păstreze libertatea, demnitatea, fiecare să-și păstreze națiunii.

CINEMA

Runcu face saltul psihologic dintr-o stare socială în alta, Runcu devine muncitor, ca psihologie muncitor, exact în mișcarea de depășire a situației limită în care este pus. În momentul în care el, muncitorul Runcu, obține dreptatea ca meșter, ca om de meserie ce se află.

Frate bun intru salt, dar în alt sens, pentru că ne aflăm de astă dată pe terenul comediei, Geo, din *"Toamna bobocilor"*, Aeronomul, fost mecanic în Tananica-

orgoliu de a fi «domn» la țară. După ce de
accesorii «domnești», personajul își pie-
de clar grandoarea comică, dar câștigă la
fel de clar o spălătură candoroare: candoroare
prejudecății, a unei prejudecăți depășite,
supă o dată cu laptele mamei de un fost
copil de țărăn devenit muncitor, devenit
tovarăș inginer agronom și întors la mamă,
cu amintirea acelor prejudecăți potrivit că-
reia haina face pe om și nu viceversa...
După ce de a ca de hainele străine. Geo

spune «să nu plecați, eu vreau să învăț franceză», dacă într-un sat uitat de lume cineva vine și te roagă cu lacrimi în ochi să nu pleci, se cheamă că meseria ta valorează tot aurul lumii, iar tu, cel care o practici, ești implicat acestor valori. Se cheamă adică, se cheamă că ai cîștigat acel loc fix, stabil în viața societății, că ai un statut social, o stare socială, din moment ce aparții celor din jur în măsura în care îți aparții ție.

Ce ar mai fi de spus

Exemple - în filme nu sînt multe. Regizorii care s-au apropiat de evreia optimistă și problemele ei sînt și ei puțini, și aproape de regulă, acea apropiere a rămas în afara filmului românesc. Căci, după Zecel, Lucian Bura, Mircea Săucan, acum se alina. Mircea Mureșan, Geo Saizescu, Ștefan Ștefănescu, Ștefan Mihai, Constantinescu, pe parcurs. Dan Pita, Andrei Cătălin Băleanu, Mircea Moldovan, acum, de curind. Și sigur, terentul de la Iași, în care sînt și evreii, sînt evreii comodi, problemele ei nu sînt dintre cele mai comode, cu atât mai puțin în momentul critic al opțiunii, în momentul hotărîrii, în momentul în care trebuie să se alege, sau altcineva, pe viață. Nici nu cred că s-a putut face filme numai pe această temă. Dar temă există în inventarul vișii și ar trebui să fie în inventarul evreiesc, să se revizite la această vișă și fie filmă și pro-

Meșterul Runcu și ai săi, sau pecetea profesiei
(«Un zîmbet pentru mai tîrziu»)

Profesia ca utilitate

Runcu, mesterul acea încă fiind din stîn zîmbet, pînă la mîna dreaptă, ca care ştie tot ce are apune în stîl ştie, cel care la face, cel care la o adică doarme în preajma cutoptorilor, omul-profesie din creştin plîn-n tîlpi, dar pentru care ea, profesia, nu este altceva decît lucrul acela foarte obişnuit fără de care nu se poate trăi, Runcu — mi se sugerează — este ţăranul care şi-a urmat chemarea în clasa vecină. Runcu şi-a schimbat doar clasa, nu şi psihologia. Încăpătarnat, cu şi tăcerile prelungi, ca şi prietenii grăitori, dar cu o tăcere care se face, ca şi resemnarea profundă cu care pleacă «să-şi la pedepşa» (o pedepă) care ştie foarte bine că n-o merită) sînt adînc ţărăneşti. În mod firesc,

Încănuț, ascut poezie, țîran, căci vocația lui adăcă este agromonia. Omul care a venit ead bună vîie și nesilit de nimeni să mucească la Vîioara. El este agromon de pămînt nu de asfalt, lîr mîndria lui e să fie agromon. Mîndrie confuză la început și care devine în sfîrșit înțelegere, înțelegere cu rădicul, dar dincolo de care se ascunde adevărata ei față și aceea este, sincer și fără dubii, fata vocației adevărate. Atît de fără dubii vocația, atît de profund adevărată, înct omenirea nu poate să înțeleagă căci ea nu trebuie să pierde brusc înțelepciunea comică și să se poze în încep să se străduie și să se prevadă fațuștii țătarilor de țîran — fațuștii pînă simplitate, fațuștii pînă sîrăcie — și al maelui cu mineci lungi în care va lăsa înaintea colegilor săi, înaintea celor care vor să se facă țăran, orolii, copilășii,

devine insu momentului vii al pasiunii sale pentru o meserie anume. Căci atât, descoperă el stînd în mijlocul pătului în care mîin putîn protocolară fîntî, prestigiul lui nu stătea în hainele de lîmpurcut, ci în profesiya pe care o practica. În importanța ei, el nu se uita la un statut social, ci la prestigiul al căruia el simțea că era important și stare socială, deci, celorlalți dă obșecia din filmul respectiv. «Obșecia»-meu nimeri la Vîlșoara, pentru că acolo a fost reparațiat și legat locușii exat prin acea tîntelă în viața atîtă, și obșecia-profesoară-de-franceză pentru care Vîlșoara este un accident, dar un accident util pentru orice obșecia care dorește să facă din propria viață un accident util pentru o altă tîntelă în viața lui. Înscenă de credință, dar...

șine curent de a cineștilor noștri, așa
cât în viața societății noastre. Căci
dintre cele două, primul este cel
profesii, opțiune, vocation, implicare, anga-
jare, înțelegere, înțelegere, înțelegere, înțelegere,
eroi de film, strășeri după chipul
mășinilor celor din viață, le rostesc într-un
cuvânt, înțelegere, înțelegere, înțelegere,
întregul film, dincolo de tot acest în-
cercare trec prin filmele noastre în căutarea
mășinilor, înțelegere, înțelegere, înțelegere,
mășinilor, înțelegere, înțelegere, înțelegere,
pozitiv-pozitiv, negativ-negativ sau așa-
și, se află viața cu ei se adevăr: generații
de oameni, înțelegere, înțelegere, înțelegere,
drumuri, același, înțelegere, înțelegere, înțelegere,
neconștient, înțelegere, înțelegere, înțelegere,
de societate depinde cel de grabnică este
peștera celui loc. Că de mare procentul
de societate depinde cel de grabnică este
Dacă este adevărat că profesia înseamnă
vocație, la fel de adevărat este că voca-
ția este o vocație, înțelegere, înțelegere, înțelegere,
anume: temperatura societății respective.
Acest adevăr ar fi poate timpul să-l rostesc

Eva SÎRBU

Cine te toamnă miniei?

Modă. Mode.

În aii trecuți «se purtau» tinerii.
Acum se poartă timplele cărunte.
E o toamnă sau e un simptom?

Am mai avut ocazia în aceste coloane să ne ocupăm de unul dintre cele mai interesante și semnificative fenomene ale luptei de idei din societatea occidentală contemporană: atât la recuperarea din lumea cinematografului, cât și la răsturnarea în lumea cinematografiei, am putut constata în ultimii ani cum tendințe înfrânte din frământările cele mai pregnante ale vremii noastre și exprimate în numeroase filme politice, de critică socială, anarxiste etc., au devenit, preluate de către mecanisme pietetiste capitaliste, simple mode infensive. Pe temele care au zguduit constituția publicului, din studiourile marilor companii își bea bătăntura ritmice goale de conținut lor exploziv, în care pasiunea este înlocuită de incoercință cu rețete comerciale, în care înfruntările autentice sunt substituite spectaculoasă fațadă. Etape următoare: ieșirea din circulație, căci propriu orișoriu mode este, așa cum arăta Cocteau, să se demodeze.

Semnificativ este în această privință destul de multe filme despre tineri: în a doua jumătate a anilor '60, tematica, mitul «tinerului» a rupt cu violență în viața socială și spirituală a occidentului, fiind pus în plan al actualității au trecut mișcările studențesce, din ce în ce mai radicale, protestele mai mult sau mai puțin ostentative ale altor categorii de tineri, grupurile de hippies. O răspândire fulgerătoare au cunoscut modele și teme care au devenit mai ostentative tineresc: rock-ul și Beatlismul, minipupa (arborată uneori chiar de sexagenare lipite de simul ridicolului), muzica lungă, ghitară electrică și idoliul muzicii ușoare, filozofia lui Marcuse (înțeleasă, adesea anapoda) și literatura lui D. H. Lawrence. Dincolo de aparențele uneori insolite, fenomenul exprimă o criză autentică, refuzul tinerului de a mai accepta valorile derizorii ale societății de consum, revolta (în S.U.A., în primul rând împotriva războaiului agresiv din Vietnam, care a înfrunțat a unor soluții extra sau anticapitaliste. Cum e și firesc, pe ecrane au apărut puzderie de filme exprimând nădușul nostru realitate și această nouă stare de spirit. După «Easy Riders al lui Peter Fonda, s-a produs alte zeci de filme regizorilor tineri vagabond din (uneori pe motocicletă) în căutarea unui alt sens al vieții. Studenții contestatari au devenit eroi de film în Franța, în Italia, în Suedia sau în R.F.G. Delincvența juvenilă (vezi «Născuți pentru a pierde») devine mai tentantă decât tematica poliștilă. Vădește tineri și foarte linere curecure toate surpau. În genul «politic-filosofic», un film pe «Wild in the Streets» (Ultimele silabice) prezenta un adolescent de 17 ani ajuns președinte al Statelor Unite, a cărui primă mărșă după alegerea sa este înfrunțată de lașitate de concentrare a tuturor celor ce au depășit 35 de ani (ultimul prezentat este în «Insusii debarcat de o revoltă a copilor de opt ani»).

Voaga timpilor albe

Dar toate acestea se petrecuau acum 2-3 ani. Astăzi filmele ostentative tineresc sînt tot mai rare; moda a trecut. Înfrunțu esau publicat în «Times», Edward Warner constată «în filmele din zilele noastre nărețuri l se incredezătoare un rol mai modest». La rândul ei, televiziunea a înecat și mai pând un anumit gen de puter pe tineret, așa cum se întâmpla în perioada exagerat de optimistă a anilor '60. Nu se mai transmit emisiunile seriale: tinerii oameni ai legii și «Tinerii rebela». Pe ecrane mari și mici a venit voaga oamenilor naturi. Printre seriile TV cele mai prazite în occident se numără «Columbus și «Kokak» a căror eroi au trecut de la prima tinerețe. Se poartă ridicurile și firele de pe cărunte de către toate stetele masculine ale ceranului de la John Wayne. Les Marvin și

Charles Bronson prin la Gian Maria Volonte și a Marlon Brando, inclusiv fagile tineri de acum cîțiva ani, ca Alain Delon și Clint Eastwood. Unea ce e mai interesant, aceasii tendințe se manifestă și în ce privește acritiele, unde în fruntea box-office-ului se găsește asemenea vedete ca Liv Ullmann, Jeanne Moreau, Glenda Jackson, Bibi Andersson, Monica Vitti, toate, ce a să ne exprimăm politicos, trecut de 20 de ani.

Sonaj fără vîrsta

Scăderea interesului pentru tinerete nu înseamnă deosebit de fenomenul analizat de sociologii americani Seymour Lipot, după care nici o rebeliune socială sau politică nu rămîne pe primul plan mai mult de 4-5 ani. Voaga filmelor de tineret a apus în primul rînd din cauza evoluției culturale sociale. Mișcările de tineret din ani

Lauren Bacall și Henry Fonda, doi tineri care vin de departe

'60, în bună parte lipsite de o finalitate constructivă, s-au impotmunit în contradicții și sterilitate. Izolarea crizei economice a dus ca pentru milioane de tineri amenințarea de somaj și sărăcie, critica societății «de consum» și mai puțin apăsătoare. Cioșcirea cu dificultățile crescînde ale vieții stîmbează sentimentele de solidaritate între cei loviți, indiferent de vîrstă, și aruncă pe planul doi mult trimbatul erizbol al generațiilor. Ca și altădată, criza este folosită de păturile conducătoare ale societății burgheze pentru a intensifica apăsările la comunitățile, «disciplină», respectarea valorilor tradiționale.

Desigur, problemele tineretului din lumea occidentală n-au fost rezolvate. Dimpotrivă, într-un anumit sens, ele au devenit mai acute, mai încărcate de permenți furorii. Ceea ce, indiscutabil, a murt, o atmosferă anilor '60. Filmele despre tineret de mine vor arăta alții decât cele de ieri.

H. DONA

Punem din nou în discuție problemele filmului, cu, pentru și despre copii, nu numai pentru a respecta tradiția care face ca anual, în luna iunie, să ne întrebăm cum mai stăm cu acest gen cinematografic, ci pentru că datorită și responsabilității noastre față de această categorie de spectatori le socotim permanente și importante, atît în lunile de vară ca și în lunile de iarnă. În toate lunile, în toate zilele săptămînii. Inclusiv (poate mai ales) duminica.

Ce spune cinematograful «Doina»?

Problema problemelor: repertoriul

Există în București un cinematograful, unul singur pentru cele cîte șeva sute de mii de copii a Capitalei, destinat prezentării filmelor pentru cei mai mici spectatori. Sala e cunoscută ca atare, frecventată de copii, venit în grupuri, cu părinții, cu scolară, singuri sau însoțiti de părinți. Colectivul cinematografic face oferte vizibile pentru a atrage spectatori condiții optime de vizionare, sala e curată, aerisită după fiecare spectacol, houl e îngrijit și frumos decorat. Problema? Nu, sînt.

— Prima și cea mai importantă sărăcie repertoriului de filme și pentru copii sau carecum apropiate de gusturile și preferințele lor, este de pădere tovarășa Margareta Călinescu, responsabilă cinematografiei «Doina». Din această cauză filmele, pînă cîte sînt, de fapt tocmai pentru că sînt puține, sînt reținute la intervale prea scurte de la data premierei, iar pe măsură ce sînt reținute, interesul spectatorilor, normal, scade. Așa s-a întâmplat chiar și cu două filme foarte bune, care au mers bine săptămîni în sir: e vorba de Veronica și de «Tinerete fără bătrînețe», dar după repetate reluări, interesul a scăzut. Doar în cîteva cazuri succesul a fost constant, și asta datorită faptului că filmele respective nu alicuț depășeau audiența și copiii, cum refer la Mary Poppins, Sunsetul muzical, la lung-metrajul lui Walt Disney.

— Problema e carecum născuții și de fapt la cîte vîrste, bănuiesc, de anume filme pe grupe de vîrste?

— E adevărat, și aici complicații sînt și mai mari. Sînt puține filme-basm, puține desene animate pentru prescolari și pentru copii din primele clase. Studioul Animafilm face eforturi în acest sens, dar uneori filmele pe care le produce sînt greu accesibile, greu de înțeles tocmai de cel cărora le sînt destinate. Dintre toți creatorii de filme de desene animate, doar Noll Cobari

se dovedește a fi mai consecvent, și fiind creatorul unui personaj, Mihaela, îndrăgostit, atlept și salutit cu înfulețire de copii. Nu ne pierdem speranțele, așteptăm în continuare filme bune ale studioului Animafilm. Dar, revenind la repertoriu, începem nu numai filmele-basm. Lipsește și filmele de actualitate de mare atracție pentru copii, ceva mai mari, iar atunci cînd mai apar, nu se bucură toți de audiența cîntăcită, cum s-a întâmplat cu «Tre trei patru cîntăcită», Groszavul al V-a B, Prîntul Balaia, Nici o vară despre tobat.

— Pe de o parte nu sînt filme, pe de altă parte, cînd sînt, nu au public. Căror cauze s-a dat această lipsă de audiență?

— Sînt și eu? Poate că ar trebui mai mult și mai intens popularizate, poate că ar avea nevoie de o publicitate adecvată, poate că revistele pentru copii, emisiunile de radio și televiziune destinate celor mici ar trebui să vorbească mai des și mai atrăgător despre aceste filme. Poate că niște reclame concepute cu ingeniozitate și fantezie și plasate înainte sau imediat după emisiunile de mare succes ale televiziunii, după Daktri de exemplu, s-ar dovedi cum nu se poate mai eficiente.

— Nu cred că problema repertoriului cum sîrăc s-a putut rezolva prin reluarea unor filme de succes care au rulat în urmă cu ani.

— Sîntu că filmele distribuitoare a filmului Walt Disney reiau sîrăc la fiecare săptămîni, deci o dată cu apariția unui nou generație de copii, marile sale succese. Cu sprijinul întreprinderii cinematografice a municipiului am vizionat un mare număr de filme existente în Arhiva națională și am găsit acolo cîte puțin 15 titluri care ar putea fi redate. Pe cîteva asta sperăm să rezolvăm unele cerințe ale repertoriului nostru.

Ce spune Centrula România-film?

Chiar dacă nu se vede, pe noi ne preocupă

Se spune în mod curent că nu sînt filme pentru copii, că sînt prea puține, că acest gen cinematografic e alături de periferia precupărilor altă al producătorilor, cît și de distribuitorilor. Iată și opinia tovarășului Vasile Răchită, director al Diviziunii filmului din Centrula România-film:

— Nu sîntem deloc de acord că difuzarea filmelor pentru copii s-ar afla la periferia preocupărilor noastre, chiar dacă asta nu se vede. Avem în rețeaua cinematografică a Capitalei și a «Doina», cîte douăzeci și cîteva filme. Nu demult, la Tîrgu Mureș s-a amenajat cu sprijin local o sală de 100 de locuri, «PIT», unde rula în exclusivitate filme pentru copii. În rețeaua municipiului București, în fiecare sector există un cinematograful care dau săptămîna de regulă douăzeci de filme, mai ales speciale pentru copii. În fine, filmul pentru copii este în atenția tuturor întreprinderilor

cinematografice județene care programează, în funcție de necesități și de posibilități, specifice pentru copii. Sigur, problema problemelor rămîne repertoriul. E adevărat, se fac puține filme pentru copii, nu numai în noi, ci în întreaga țară. Dacă acestu fapt, nu căutăm, ne străduim să găsim altă cale de film. Să amintim doar al nu demult un anumit număr de a aduce pe ecrane o serie din filmele lui Walt Disney sau filmul Mary Poppins. În primele cîinci luni ale acestui an prezent pe ecrane s-au filmat filme pentru copii, cîntăcită sîrăc. S-a întâmplat după război, războiul lui Dani. Au ascut că-lușei la noi. Un cîntăcită, Nici o vară despre tobat) și două românești («Piratii din Pacific și Măscă comorilor»). Și dacă acest eroi nu se vede, e bine să se ste totuși că noi îl facem.

Ce spune top-ul?

Disney... cu minile curate

În timp ce creatorii se lărmînt, în timp ce distribuții își fac probleme, iar edu-

catori veghează, copii văd filme. În discuții locale înfulețite cu aproape 50 de copii.

[illegible][illegible][illegible]

înzări, dar sursele filmului de pe ecran nu
 deosebită nici una de laută și în scenariu.
 Personajele rămân totuși la măsuri considerabile
 în ceea ce privește comportamentul și narativa
 pe care spectatorul o așteaptă, în timp ce timpul
 contextualizat în interiorul unei atmosfere, cu un
 fluid extraterestru, cu o imitalitate și cu o
 dimensiune fantastică. Regizorul a realizat o
 rezoră care lipsește de densitate. Căci prive-
 deșurările povestirii cinematografice sunt
 care nu sînt prea expresive, lăcni pe care
 spectatorul le reține ca pe niște lăcni pur și
 simplu. Este oarecum surprinzător să vedem
 deșurări, către final, și drept, lăcni expresive
 încep să se încadreze de sensuri. Încercăm
 să găsim o explicație, dar nu reușim să găsim
 tot ca o expresie a unor vocale, rezorale
 în vederea unor vitole filmice.
 Într-un anumit fel, filmul este o producție
 în sensul că nu vine nu se poate spune
 deșură (deci înșirînd conveni-
 ționale, formulări convenționale, de uor
 și înșirînd, deșurări, deșurări, deșurări).
 constă însăși film pe se deșurări înțin.
 Există toate filme care prin ceea ce conțin
 deșurări, deșurări, deșurări, deșurări, deșurări,
 ce nu materializînd în promisiunile filmice,
 deșurări discutabile, pot fi deșurări. Hypo-
 teza este că deșurările sunt deșurări.
 Tema, deșurări oratorice, o deșurări pre-
 valorabilă; un spectator recent, distribuit
 pe ecran, deșurări, deșurări, deșurări, deșurări,
 graf care are griji ca interioarele dintr-un
 film să poarte amprenta nomenclor care
 le locuiesc. Toate acestea erau promi-
 ționate, deșurări, deșurări, deșurări, deșurări,
 deluor personale în straturile celor mai
 rarefiate ale studiourilor; imaginea nu
 este deșurări, deșurări, deșurări, deșurări,
 ecran din film, căd surprinde în albu-
 guri un peisaj straniu devastat de radiații,
 deșurări, deșurări, deșurări, deșurări, deșurări,
 actorii prini în prim-planuri inexpressive și
 inabile.
 Într-un anumit fel, acest film este o
 producție merită a acestuia nimic din ce
 constituie meritul acestor filme, poate
 totuși pe temelii unor merite ale lui, ne
 întrecem. Într-un anumit fel, deșurări, deșurări,
 deșurări, deșurări, deșurări, deșurări, deșurări,
 chiar mai dificilă din punctul de vedere al
 teatrului artistic (ci nu vud de ce nu al
 talului larg deschis al teatrului genurilor ci
 cinematografice) de ce tratură... mai ales
 de ce interpretare rezoră și afirme de
 participării deșurări și deșurări de ce reze?

RĂZVAN POPOVICI

Producție a Casei de film Patru. Director:
 Corelia Luce.
 Scenariu: Mihnea Gheorghiu. Regie: Mircea
 Veneru. Imagine: Calvin Ghis. Decorații: Mircea
 Veneru. Costumi: Mircea Veneru. Montaj:
 Ștefan Căpălaș. Căpălaș, Emmerich Schiller,
 Ștefan Căpălaș. Producție: Patru. Distribuție:
 Mircea Veneru.

[illegible][illegible]

tenturi (dacă există și un cline într-un rol
măcar episodice, cu atât mai bine).
„Am fi îndreptți dacă am face tot timpul
filme cu copii care prind contrabandisti.”
În primul rând, pentru că am deformat
realitatea în al doilea rând, pentru că am
scris fără slujb pe cel de la organe de
terorist care au dator să prindă contra-
bandisti... Oricum, și pluma are o limită.
Permițându-mi să mă las scutit, spun că nu
putem vorbi de conflicte reale și de situații
reale. Pui să joace în astfel de filme, nu
numai copiii, dar și cei mai înveștrați actori
sunând așa, pentru că nu cred că se fac,
dece se spun. În concluzie, când vorbim
despre filmele distopice, copiii nu trebuie

A fost odată cu niciodată
pentru toți

Intelegem neapărat filme de aventuri, iar pe copii să nu-i arătam mai deosebit de desed tîni și mai nău deodîr par, apa cîmîi prezintă deseri și televiziunea.

Personal, răspunz pentru filmul de actualitate destinat copiilor. Pentru filmul care să le usureze răspunzurile la întrebările pe care le pune fiecare etapă parcursu în viață.

Filme care să le sugereze să-și trăiască intens viața și nu oricum, care să-și ajute să răspundă la întrebarea «de ce așa și nu altfel?». Nu trebuie să ne lase indiferenți cu ce bagaj de cunoștințe, cu ce cultură a sentimentelor răspăsească copiii și adolescenții.

... o «Aibă și Zapad»

... iticiii lumii

Cine rîde la urmă:

George Cornea:
Lumea
de acum 30 de ani

— Semnind regia și imaginea filmului «Cine ride la urmă», al cărui scenariu l-ați scris tot dumneavoastră, împreună cu Draga Olteanu-Matei, realizați o performanță în cinematografia românească: operatorul devine autorul total al filmului său.

—N-am urmărit o performanță. Convingerea mea este că cineastul este, poate cel mai complet artist al lumii moderne, lume pentru care mijloacele de expresie vizuale sînt cele mai înădîmînă în procesul cunoașterii și comunicării. Un bucurător de film își educă ochiul să decodifice, prin intermediul camerei, tablourile realitate, întâmplări, oameni cu trăirile lor, pe care să le poată ordona, recomponind o lume artistică. Tot astfel un operator de imagine obișnuit să evadă, prin aparat, trebuie să-și dubleze privirea cu ochi interior al cratonului pove-

tirii cinematografice, devenind deci un dramaturg, un regizor, în forul său interior.

—... și pe pinză. Cred că vă bucura să constatați că mai sînt colegi de-ai dv. care încearcă această translație. Mă gîndesc la Dinu Tănase și la alții care exprimă intenții întemeiate în acest sens.

— Poate că nu sînt singurul, dar asta nu este esențial. Încerc acest lucru fiind guvernat de-a lungul carierei mele de operator a 23 de filme, realizate alături de cei mai buni regizori români și a doi regizori străini, de dorința ca într-o zi tot ceea ce vede ochiul meu — și în prelungirea lui, camera — să devină o lume creată de mine sau la a cărei geneză să fi luat parte, cum este cazul de față.

— Presupun că această trecere ridică probleme noi...

— Desigur, apar complexele probleme legate de arta extrem de dificilă și greu accesibilă a regiei de film, artă de sinteză care presupune cunoștințe multiple, în domenii diferite și, bineînțeles, har, toate acestea fără să mai enumerăm și elementele de limbaj, meseria a cărei deprindere necesită mulți, foarte mulți ani de studiu și practică.

— S-ar părea că urmăriți, în acest film de epocă, un alt tip de narațiune bazat pe juxtapunerea unor tablouri din care iese în evidență comportamentul de mare vivacitate al personajelor provenite dintr-o epocă, ea însăși foarte dinamică, colorată și contradictorie.

— Din Cîte înţeleg, sperat să vizionaţi un film care să revoluţioneze mijloacele de comunicare în masă, să scoată din mele nu se ridică mai sus de reprezentare viguroasă, autentică, a realităţii sociale din România anilor 1945-1948, materializînd, prin cîteva destine şi caractere puternic reliefate, ideea că, indiferent de formele pe care le îmbracă, oamenii se învîrtoresc în jurul a două origini şi dezumanizează: că nimeni nu poate trăi în afara timpului său şi nici acţiunea împotriva sensului istoriei, la cei care nu înţeleg acest lucru se condamnă singuri. M-am gândit că, în încheierea acestui film, să intercedu mai mult, tocmai pentru că prin intermediul materiei dramatice care rezultă din scenariu cinematografic pe care l-am scris împreună cu Draga Olteanu, săm căpătăm binecunoscutul de teatru şi săm căpătăm, în plus, un film care săm simţăm că oare o, tatăl, un asner, o

**Culoare de epocă,
vervă satirică,
sensuri morale
actuale**

viziune asupra unei epoci din istoria noastră modernă.

Draga Olteanu-Matei
Vreau să nu fiți
de partea mea

— Iată-vă, deci, și scenaristă. Dar am impresia că sînteți în primul rînd scenarista propriului dumneavoastră rol, ceea ce nu-i chiar un lucru nou.

— Ba e, am acasă un dulăpaș plin cu variante ale acestui scenariu, la care am început să lucrez acum șapte ani, pornind de la nuvela lui Petru Vintilă, «Hiena».

— Ce v-a captivat atât de statornic?

— Această idee a fugii permanente de sine însuși. A omului care, din invidie și rivalitate, nu e mulțumit de starea lui socială și poate nici de starea lui lăuntrică, se vrea altfel, cu orice pret. E omul care vrea „să se schimbe”, dar numai la exterior, și rezultatul este urt, meschin. Sunt oameni capabili să se bată să se sune, să se ucidă între

Cercul magic:

**Un film polițist
care nu e doar
un joc de cuvinte
încrucișate**

**Cartea de vizită
a filmului
prezentată de regizorul
David Reu**

Inspirat din romanul cu același titlu al lui Nicolae Mărgescu, «Cercuț magic» vede în film polistul cu o dublă crimă, cu alibiuri care se vor periclită, cu o algebră a suspansului, cu o încercare morală-socială de interes actual. Sint cărți care se realizează în zilele noastre, dar care au rămas în istoria filmului de miștile care antechizează cazul, mizeria, viciul, aliați de la început în fata mai multor personaje care se vor afla în situații deosebite, parcă după o capăt. Autorul scenariului, care și e totmai autorul, a găsit o serie de formule de adaptare a narativului la film, dar care nu sunt decât o parte din filmul văi interesant și pentru cititorii celor trei ediții ale acestui roman de mare succes. Într-o vreme în care se vorbea de un nou van Cotescu, nu știu pentru căi imaginea pictorială Onu se confundă cu cea a actorului, dar în această filmă înșiră rezolvări de probleme surprize sau prilejul unor reconsiderări ale sensurilor romanului de la capăt.

intr-un caz excepțional ca acela de față, pot da în multă vreme după terminarea cataclismului. Criminalul de azi a fost, în copilărie, o victimă a isteriilor fasciste, împins atunci la o crimă care îl determină, după mult timp, să o comită și pe cea de-a doua.

—Rezul dumneavoastră de cântan

— Rola domnulei, de capitan în roman și de maior în scenariu, pare totuși destul de simplă.

[illegible]

dar poate fi și a unui om mai mult sau mai puțin nevinovat. Sînt adică avute în vedere, din roman și din scenariu, mai multe determinări, încît aș putea spune că «Cercul magic» se va deosebi de filmele politiste realizate de noi pînă în prezent, tocmai prin faptul că, aici, coeficientul de implicare socială a «acțiunii e mai mare.

Tudorel Popa:
Acțiune polițistă,
dar și
exercițiu spiritual

— Nu-mi amintesc să vă fi văzut până acum într-un film politic.

— Nu, am jucat în tot felul de filme, toate cu substrat social, politic până la urmă, dar într-un film polițist e prima dată când

poartă. Chiar rolul meu din *Cercușul* este un exemplu, dacă nu episod: propriu-zis: casei în care locuiesc primul bănuț de crimă. De fapt, experiența mea în film este o experiență de viață. Într-o zi, la o ultimă vârstă, nu prea po. Și-mi explică faptul prin aceea că, după părerea mea, nu sînt ceea ce se cheamă un actor cinic. Nu pot să fiu cinic, pentru că am o inimă o coală de hirtie. Fără un accentuat machiaj, sînt inexpressiv. Uneori, lucrul acesta a fost, de pildă, o *sur-furcă* în fața camerei. Și, în figură, un total impasibil, fără reacții fizionomice. Alteori, machiaj, ca în *„Popescu 16 în control”*, am izbutit, cu ajutorul Enei Armandu, să fiu un bănuț de crimă, în primul rând, ei prin expresia obținută cu concursul prețios al machiajului. În ceea ce privește *„Cercușul”*, am avut o experiență de viață pentru film. Pentru radio, este. Foarte interesant.

sant cum se poate intimpla ca diverse medii să-i modifice, într-un fel, imaginea. Îmi amintesc, de pildă, că marele maestru George Vraca avea o dicțiune perfectă pe scenă, dar la radio acuză pe «s». Eu am un «s» și un «i» mai sesizabile pe scenă, în timp ce la radio nu se percepe deloc acest defect. Sau mi se intimplă să fiu necinegenic, dar pot fi, eventual, telegenic, cum am fost, se pare, în Paginei din «Aventurile echipajului Val-Virgile».

— Cred că ați ajuns la o concluzie foarte discutabilă, că nu ați fi cinegenic.
— Aștept și eu să creadă același lucru și regizorii de film.

— Ar crede asta dacă ar concepe tipologiile cu mai multă putere de cuprin-

Octavian Cotescu: Textul, dar si subtextul

— V-ați lăsat convertit la un gen nou: filmul polițist. Ce v-a determinat să faceți acest pas?

— Sperdin că filmul, pînă la urmă, va pune în valoare ceea ce mi-a plăcut mie mai mult în carte, v-aş spune că iniţial m-a interesat calitatea romanului «Cercul magic» de Nicolae Mărgheanu. În primul rînd, pentru că această carte îşi propune, în limitele genului respectiv, o analiză psihologică şi socială mai puţin obişnuită. Se au în vedere consecinţele tragice ale psihozei războiului, consecinţe care

**Crima,
dar și contextul ei**

— Sinteți unul din cei bănuți de crimă
Chiar primul dintre ei. Persoana mea

poate să tenteze, din punct de vedere artistic, pe orice actor, tocmai prin echivocul pe care gîsește tot timpul. Ceea ce, pe plan profesional, te ajută să te sustragi ineriei și sabonului. Personal, după ultimele filme pe care le-am făcut, eram pe punctul de a fi catalogat ca un actor utilitar și inutilizabil într-o gamă de personaje decise negativ. Tipul de om, respectiv îngrineru pe care îl interpretez în "Cercul magic", îmi dă posibilitatea unui joc mai ambiguu, în sensul unei multitudini de șanse. Personajul meu traversează un fel de dramă în momentul când începe să fie suspectat. O dramă care poate fi a unui om care a comis, în anumite circumstanțe, o crimă.

**A condamna
regretînd
(Aurel Kostrakievici,
Octavian Cotescu,
David Reu
și Rozina Cambos)**

Un afiș de altădată
sfătuia:
«Cînd te plictisești,
ia o carte-n mînă».
Foarte multe
personaje
nu se plictisesc.
Dar nici nu iau
o carte în mînă

lupta
cu șabloanele

Ei citesc, i citești, ei de ce nu citesc?

CPrintre mîloanele — sau dacă nu mîloanele, miile sau doar zecile, totul depinde de bogăția minții regionale — de gesturi care populează filmele noastre, există unii care, sublim, ca să zicem așa, lipsește cu deslăvișire: acela pe care un afiș de bibliotecă îl denumea foarte logic și plastic: «cînd te plictisești, ia o carte în mînă». Se observă lesne, cu ochul liber, că eroii noștri — principalii sau secundari — nu se plictisesc. Mai toți sînt foarte activi, ceea ce e foarte bine și adevărat. Plictisii nu e o temă presantă, la noi. Poate la alții, în alte condiții și «no chesties» — la noi, sincer vorbind, nu arde. Dar — cum se întîmplă în dialectică — ceea ce e o bine poate duce și la un rău. Căci neglijîndu-se și neștiind nici de vorba întelepului alis, eroii noștri nu iau nici o carte în mînă — dezvăluind o absență a citirii semnificative și deasursă de importantă pentru a ne aște în decurs.

Chiar dacă nu e o oglindă stearpă, supușă și fidelă pînă la lasitate, a realității — filmul nu se poate abstrage de la realitatea locurilor pe care se naște. Or, unul din cele mai substanțiale aspecte ale vieții noastre românești este pasiunea pentru carte, pofta foridabilă după o carte bună, voluptatea cu care se citește în toate mediile sociale, romanele, poezia și ziarul. În Franța, țară unde pînă și țărăni vorbesc francezele, anchetele înăi mai sînt în doi per: ba pînă mai anul trecut se bocca că francezii (38%) nu citește, ba vine un sondaj de ultimă oră care ușurează conștiințele responsabile indicînd că lumea citește. Franța e cultă, urala, urala! La noi, anchetele în această direcție n-ar duce de la o dilemă: foamea de carte, dorința cărților e indiscutabilă. Românii poartă o zădărnă, o desleptă, e umorist — dar mai cu seamă e lector. Un om care nu citește e privit la noi cu un ușor fior de curiozitate și dispreț. Cunoșc complex de inferioritate neustificată, venite din faptele lui scăd nu am citit cît al cîit dîmneaș.

Străinii se crucesc cînd văd bălăile din jurul standurilor de cărți înghesuite pe marile bulevarde ale Bucureștiului. Europeanii călătorii zic că nu se poate — nu se poate ca toată lumea asta să se calce pe piciorare pentru a obține un volum de poezii! Sînt proprietarii unei cărți care mi-a parvenit printr-un gest al căruia patetism îmi dă dreptul la un orgoliu dem de laureatul unui premiu Goncourt — scriind o dată într-o cronică de trei secunde că nu am găsit în București «Petersburgul» lui Bliet, m-am trezit acasă cu un volum în consecință, trimis prin poșta de o necunoscută învătătoare pensionară din județul Buzău. Nu mi-am închipuit vreodată că «Scriitorul lui Stendhal către Pauline» — pe care i le-am recomandat urgent, de cum au apărut în librării — nu le găsește, oricît a dat sfioră prin țările rudenilor, amicilor și contrariilor intru lectură. La fiecare pas, ești întrebare:

sai citit...? și urmează o carte-bombă, un litru de care desori nici nu știi. «Da?» — și atunci se lasă peste cei doi o pastă mare și trumoașă, cu aripă larg întinsă, plină cerea enormă de a discuta despre o carte. «Nu?» — uimire: «N-ai citit «Nevoziile lui Pamiții? N-ai citit «A venit uragiu lui Vorobiov? (carte pe care o recomand tuturor cînelorilor care nu știu și iubesc «Scurta înfrînare), eseu-vărgare de centura» ale lui Modiano? Dar «sionas lu la-nosi? Dar ultimul Mazilu? Mai toată la dispartă din librării, într-o vîntă pe mîsură frenetice cu care ești chestionat.

Cred că se-ntelege că nu m-am întins în aceste epovești pentru a discuta despre cărți, ci despre filmele noastre. În care, pe bulevarde (am văzut cum stăm și cu bulevardul) nu există stănduri de cărți în jurul cărora să se calce lumea pe piciorare. În ale căror autobuze (am văzut cum e și cu autobuzul la noi) mai nimeni nu deschide un ziar. În ale căror dialoguri, nici el, dar nici ea, nici pică cu ceartă, nu întreabă așa, ca măcar să intre în vorbă: «C-ai mai citit?» despre o discuție pasională pe latura lungă a unei lecturi ce asemenea neputîm în vorbă. În ale căror întîmpinări nimeni nu noare după o carte pentru că ar fi minor, neesențial, intelectualist și în cele din urmă iliric. Eroare. Nimeni nu care eroiului modern sînt fie ca Stendhal (deși, ce enunțurile semnificative se ascunde în această obsesie și ce modern sînt eali care, în 20 de ani, nu încheia nici o scrisoare cître sora sa fără să-i recomande o carte mare și importantă pe care-i baza viața. Dar personal. Obsesie particulară. Dar dacă a muri pentru sau dintr-o carte e artificială, a trăi fără cărți nu e la fel de artificial? Nu sînt artificiali, căci lipsiți de o dimensiune esențială, eroii care nu au timp, se scude, să cadă în lirică? Demult distrusă a încheiat să mai fie de mască ca o pasiune inoponibilă, ca un gînd netehnic. A li liric nu e efit de rău pe cît se spunea odinioară. E una din experiențele patetice ale omului, aceea de a trăi în cărți, ca în cărțile marilor și importante, exemplare, exaltante, firește dacă omul respectiv are asemenea cărți în autobiografie, dacă l-au însemnat, dacă au însemnat ceva pentru el. Mai niciunul dintre eroii filmelor noastre nu pare prin nici un amănunt să fi fost vreodată marcat de un «lu-căștar, de o «Odisee» de un Sădovanu. În schimb, ca să fim dreți, nu o dată apar în planul din acele biblioteci Comem cu o cheie cărți în rafturi, pe care o cădem care cultură eroiului direcțional sau responsabil, cărti care efi frumose în cadru; cărți la care nimeni nu citește, dar care nu le deschide. În jurul acestor biblioteci mute și insipide, se cade în teatralism și în teatralism și în teatralism și în teatralism. E mult mai bine și mai interesant?

În viață eu citesc, tu citești, ei citează, ei — eu — nu citesc și nu citează nimic și pe nimeni.

Firește că un eroi nu se dovedește cîntic te minte sau la suferă de o boală, ci te minte despre care ar duce vorba. După cum avem cîteva eroi care sînt indiscutabili eroi — cărți a care nimeni nu citește, dar care, vi se pare — cum se zice stilivscu — sîrnu că într-o țară a citit, nici un scenariu, nici un dialog, nici un eroi — secundar sau principal — nu se arată preocupat, prin cea mai sumară aluzie, dar cît de cît memorabilă, de un vers, de o năvelă, de un roman, de un articol de ziar?

Radu COSĂȘU

filmul românesc
în cifre

Regizorii
noștri

Virgil
Calotescu

● Peste 100 de scurt-metraje stau, cronologic, în fruntea filmografiei lui Virgil Calotescu. Dintre acestea s-au evidențiat cîteva documentare în notă patetică: *Ritmurii și imagini*, *Scocile nu vorbesc niciodată*, *Ochii orasului*, *Pe urmele lui 1987*, *Eroii nu mor niciodată*, *Evocări și altele*.

● Înainte de a fi făcut primul lung metraj, a realizat de asemenea un scurt-metraj cu actori, de factură satirică: *Mărturisirile unei mese de restaurant*.

● În 1964, încearcă primul film de fic-

țiune, *Camera albă*. Se pare însă că, pentru început, regizorul a fost oarecum intimidat de mîloanele minime cu actori și n-a lăsat să vorbească prea mult experiența sa de documentarist.

● Subteranul a fost o demonstrație concludentă a cîtșigului pe care formația de documentarist le poate aduce în prezentarea realității a ambianțelor și tipologiilor contemporane.

● Un film de epocă, *Războiul domni-*

țelor, atinge cota maximă a încercărilor (fără a obține însă și adevărate critici).

● Regizorul revine la actualitate. *Dragostea începe vînturi* și *Trei scrisori secrete* confirmă predilectia lui Virgil Calotescu pentru omnietia ziilor noastre și fa-

țul că este unul dintre cei mai productivi realizatori din ultimii trei ani.

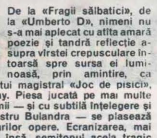
● Filmul la care lucrează în prezent, *Mastodontul*, ilimă a căruil acțiune se petrece în 1946.

Mihail DUTA

Nr. crt.	Filmul	Anul premierei	Numărul de spectatori	Autorul scenariului	Interpreți principali
1.	Camera albă	1965	1 343 000	Ion Băieșu	Ion Besoiu, Silviu Stănculescu, Amza Pellea
2.	Subteranul	1967	1 235 000	Ioan Grigorescu	Iurie Dargie, Leopoldina Bălașcu, Emil Botta, Toma Caragiu
3.	Războiul domnițelor	1969	1 826 000	Alecu Ivan-Ghila	Stefan Gheorghiu, Ilina Toma, Tomovoneanu, Ilarion Ciobanu, Amza Pellea
4.	Dragostea începe vînturi	1973	1 116 000	Francisc Munteanu	Adina Popescu, Toma Caragiu, Liviu Ciuleș, Sergiu Nicolaescu
5.	Trei scrisori secrete	1974	695 000	Platon Pardău	Cornel Coman, Mircea Albulescu, Nicu Păltăreanu, Toma Caragiu, Violeta Andrei
6.	Mastodontul	1975	În lucru	Ioan Grigorescu	Toma Caragiu, Gheorghe Dinică, Liviu Ciuleș, Olga Tudorache, Jean Constantin

pe ecran

oc de pisici | **Zbor peste livezi**

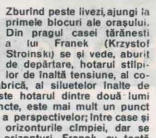
toare, dar, peste de acea dimensiune dramatică pe care le-ar fi dat-o umorul de apăsare. Trecură respira, desigur, din filmul lui Makk, printr-o suită de frumoase instanțane ale tinereții, dar prezentul atât de erotic asumat — y compris finalul care în piesă era altă, adică o înțeleaptă solidarizare a surorilor, în sfârșit reunite în fața submurlului miine nu numai al idealizatorilor ieri — s-a risipit pe ecran într-o ploaie (cam sentimentală) de regrete îndoliate. O imagine frumoasă ades, dar prea conștientă de sine, care nu te lasă să treci destul dincolo; spre sufletul personajelor.

Pro sau contra

Cred, dimpotrivă, că ajungi la sufletul personajelor. Ajungi fiindcă te conduci cu discreție dar fără săvârșirea regelui Karolyi. Măcar știe alți de bine să te facă să citești în culețile fetei de la vîrsta crepusculară, culețile sufletului. (Vă amintiți, el este autorul aceluia „Iubire” premiat la Cannes cu Premiul special al juriului, interpretat de septuagenara Lily Darvas). Dacă filmul e judecat independent de spectacol, atunci descoperim noile valențe introduse de Makk prin forța imagini.

O profunzime nouă capătă relațiile dintre cele două surori, despărțite, fără vior, de viață. Două opinii asupra unui film. Un argument suplimentar în favoarea vizionării lui.

A.D.

[illegible][illegible]

Putine filme de actualitate, putine filme despre viata oamenilor de azi reusesa sa vorbeasca cu atita sinceritate, cu atita intelegere adevarata, cu atita retinuta sensibilitate despre actualitate, despre oamenii de azi, ca acest remarcabil «Zbor peste livezi» al regizorului polonez Waldemar Podgorski.

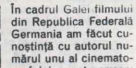
Dan NESTOR

Productie a studiourilor poloneze. Regia si scenariul (dupa romanul lui Ryszard Binkowski): Waldemar Podgórski. Imagine: Wacław Dybowski, Jean Laskowski. Cu: Krzysztof Stroiński, Jerzy Cnota, Bożena Dykiel, Henryk Munko, Michał Lesniak, Józef Olszawski, Franciszek Trzeciak, Magdalena Wolljoko.

Producție a studiourilor maghiare. Regia și scenariul (după piesa lui Istvan Orkény): Károly Makk. Imaginea: Iános Tóth. Cu: Margit Dayka, Elma Bulla, Margit Makay, Samu Balázs, Mar

Gala filmului din R.F. Germania

„Effi Briest“

În cadrul Galei filmului din Republica Federală Germania am făcut cunoștință cu autorul numărul unu al cinemato-

Rainer Werner Fassbinder.

Personalitate uluitoare, printriderea și consistența biografiei sale artistice — autor la nici 30 de ani — a aproape 20 de filme, numerate în scurt-metraje, piese de teatru, spectacole de scenă, festivalurilor internaționale din ultimii ani (Londra, Cannes), Fassbinder este **autorul total** al unor creații care poartă amprenta unei personalități tulburătoare, imposibil de confundat. Venit din lumea scenei (în 1967 a intrat în guparea Acta Theatrali) din München, pentru ca după o perioadă marească, acestuia să i se acorde în 1972 un statut de **regizor** și să i se formeze așa-numitul „**antiteatru**”, înarui cineast reprezentând curiozile unui cinematograf care se întindea cu teatru pe terenul unei totalități cu prejudecări, al depășirii demnității și libertății de a-și indica un altăvia mima. Filme, și atunci când erau lungmetraje, erau de mare moarte (debutul lui Fassbinder în 1969), **Lăcrimile amare ale Petrei von**

Kanta, Toti ceilalti se numesc Alii), «Efi Brist» omagiază cinematograful nu printr-o îndepărtare orgolioasă de teatru, ci tocmai printr-o confruntare deschisă cu canoanele și rigurile acestuia. «Efi Brist», filmul văzut de noi, adaptare a romanului cu încărcătură melodramatică de Tunde Farkas, este o lecție de destărmare unei câșcâni minate de prejudecăți este o lecție, în sensul superior al cuvintului, despre ceea ce s-ar putea numi stilul lui Fassbinder: imagine cur și se topește una într-alta, o lentoare care nu înseamnă deloc statism, absența mișcării, ci doar un imens respect pentru mișcările inte-

Cum tânărul cineast lucrează, îndeobște, cu aceeași echipă actoricească, filmul Galei din R.F. Germania ne-a prilejuit și cunoașterea citorva actori interpreți fassbinderieni: Hanna Schygulh, Wolfgang Schenck, Karlheinz Böhm, Ursula Strätz, Barbara Valentin.

Magda MIHĂILESCU

**Himera
săracului
norocul**

Jocul de cărti

Cinema

Intr-un luxos «palazzo» napoletan poposește în fiecare an o bătrână milionară americană, împreună cu credinciosul ei secretar, cu Rolls-ul ei sumptuos, cu gramezile cu pasiunea ei ciudată...

pe joze cărți cu o perche de amfuri, laocutori ai unei mahale afarte, în preajma luxului ai resedinelor. Eram în anul 1930, în timpul lui Benito Mussolini, în timpul lui Benito Mussolini. Mangano au patru copii și o speranță fanatică, veche de 8 ani, că vor reuși să facă din Italia o țară mare, o țară mare, o țară mare cum se spune în țările noastre, o țară mare cum se spune în țările noastre, o țară mare cum se spune în țările noastre. Mangano au patru copii și o speranță fanatică, veche de 8 ani, că vor reuși să facă din Italia o țară mare, o țară mare, o țară mare cum se spune în țările noastre, o țară mare cum se spune în țările noastre, o țară mare cum se spune în țările noastre. Mangano au patru copii și o speranță fanatică, veche de 8 ani, că vor reuși să facă din Italia o țară mare, o țară mare, o țară mare cum se spune în țările noastre, o țară mare cum se spune în țările noastre, o țară mare cum se spune în țările noastre.

D.C.

Producție a studiourilor italiene. Regia:
Luigi Comencini. Scenariul: Rodolfo Sonego.
Imaginea: Giuseppe Ruzzolini. Cu: Alberto
Sordi, Silvana Mangano, Bette Davis.

Cealaltă față
a visului
american:
cosmarul

Sperietoarea Gei ma frumoși ani

Pe drumurile nesfârșite ale Americii, se tot duce din nou, din lunatic, trăind din vesturile escapistice de consum. Doi hoiași și nu unul, pentru că unul ar însemna singurătatea, și singurătatea e marea sperietoare, adevărată sperietoare, cumpăta a vederea, ca oricând să-și arate chipul stăpân în largul câmpilor sau în înghesuiul unei speluncii. Niste ecchiliori ai fricii sînt eroi acestui film, niste evagatori celestii, cum fi numea poetul Jack Kerouac pe cei ce aleg din America doar drumurile. Tema nu e nouă, e aproape o temă tradițională a literaturii americane: o întinim desecată de Jack London, la Faulkner, la Steinbeck sau la Hemingway — povești vechi cu dezdrăcinare, cu duze de hăzard soselelor, de tremurări luate din mers, sper necunoscut. De unde vine? Încotro se duc? Căltăria lor se desfășoară într-un continent aproape necunoscut. Cel mai vîrșnic, Max, se stăpănește dintr-o penitențiar. Cel mai tîrziu, Francis, este un marinier demobilizat. Marginalitatea lor cosmică e volă, ci forțată de împrejurii. S-ar integra evului american (Max pă-

Portretul unui
cineast fericit

Să citim! Marele premier Palme d'Or, la Cannes, după o carieră făcută doar din două filme, atât o performanță rară. Performanță reușită de regizorul Jerry Schatzberg cu filmul «Sperietoarea». Primele lui două filme — «Portretul unui copil decăzut» și «Panică în Needle Park» — nu fost succese de presă, de prestigiu, fără a fi însă mari succese de public. Confirmarea mondială primită de «Sperietoarea» dovedește măiestria și sensibilitatea cineastului, calități remarcabile, se pare, chiar din filmele de debut. «Schatzberg — scrie un critic ca și marii cineaste americani de altădată, e în stare să abordeze orice subiect, orice temă. Scenele dure sînt luate de competență și dovedesc forță vizuală sasă. Desperarea este urmărită pînă în adîncul ei, astfel e utilizat cu dinamism. Singurul remarcabil simț al comului — mergînd de la moruri auri la bufonadă și la scenele dure explozive — cu o maximă vitalitate — completează tonalitatea insolită, particulară a cineastului și opere sale». «La început — scrie un alt critic, gîndindu-se că «Sperietoarea» cu amestecul de poezie, de umor și de tristete, va fi un film chaglinian. Rețutabil, e tot însă mai aspru, mai puțin chaglinian decît lui Ichupismu». În ceea ce privește structura dramatică decăzută a filmului, tîrziu cineast remarcă: «Am realizat un film narativ, cu început, mijloc și sfîrșit. Căci nu cred că se poate vorbi astfel despre un film din viața unor oameni. Singurul lucru care mă interesează este să arăt persoanele, să explorez natura umană. Nărușinea cică, cu multă acțiune, mă lasă recu- o profesiune de credință. Și o carte de vizită.

nulește să-și deschidă un garaj, Francis se întoarce acasă, dar nu le e dat să cunoască decît cealaltă față a lui: invidiosie, maldade, crâmboie sordide, decovire industriale, pestele poluate. Amîndoi sînt mai acurți și religioși cu ceilalți mai elenere. Nu există soluii, există doar uși ce se pot deschide, și drumuri, mai departe.

Max (Gene Hackman) are echelari de simă, o voce bună agresivă, întretăiată de subite tăceri, și patru sau cinci rînduri de haine, pe care le poartă decăzute, pantaloni peste pantaloni, cămăși peste cămăși, de frică poartă să nu i le fure cineva. Francis (Al Pacino) a evadat demult dintr-o prizonieră de călătorie și e mîcinat de două copilașii lui, pe care nu i-a văzut nicodată, despre care le va nimic. I va mai primi care iubita lui părăsită? Poartă cu el o cutie cu daruri, ca pe niste moarte, singura cheșcăie că va mai putea surașe ancora. Cel vîrșnic are vocația vieții rapide, a vieții de pripas. Cel mai tîrziu are neliniștea unor iuzii la care nu vrea să renunțe, iuziile nu răsărită însă realității și asta i va duce la nebulie (ultima adevare), lăsuindu-l prietenul părăsit sperietoare. Adică singurătatea.

Poezia tristă, și într-un fel disperată, a filmului, nu evită subtextul analizei lucide și al observației acute a unei lumi. Măiestria regizorului Jerry Schatzberg, talentul a doi actori — Gene Hackman și Al Pacino — împlinind două portrete de neuit, frumusețea plastică a imaginii (semnată de Vilmos Szigmond) au adăugat filmului recompensa supremă — Palme d'Or — la Cannes, în 1973.

Dan COMSA

Producția a studiourilor americane. Regia: Jerry Schatzberg. Scenariu: Gary Michael White. Imaginile: Vilmos Szigmond. Cu: Gene Hackman, Al Pacino, Dorothy Tristan, Ann Wedgeworth. Marele Premi și premiul OCIC la Cannes — 1973

Gala filmului din Republica Vietnamului de Sud

Cu prilejul aniversării a șase ani de la constituirea Guvernului Revoluționar Provisor al Republicii Vietnamului de Sud, la Casa filmului a avut loc o gală de filme documentare: «Imagini din viața președintelui Ho Și Min» și «Elaborarea orșelor Da-Nang și Huu». Viața marșului revoluționar care a înfruntat pașunile de către cineastii vietnamezi printr-un film de montaj. Aparatul de filmat pornește din satul natal al președintelui și urmărește prin secențe și fotografii-documentare întreaga acțiune desfășurată de Ho Și Min în lupta de eliberare a Vietnamului de la dominația imperialistă și de sub explo-

Un cineast
redeschide dosarul
macehartysmului

«Un love story politics» — își definește titlul însuși regizorul. Noi am spune că povestea de dragoste (forța de atracție a filmului) fiind asigurată de prezența artistică a lui Robert Redford și a Barbra Streisand) e mai degrabă paravanul lăloșilor de Sidney Pollack pentru a face un film, portret al vieții politice americane de la începutul secolului până la prezent, alături de virulent-accuzator celebrități americane din anii '50. Actiunea debutează acum înainte de război, în conflictul mondial pentru a se întoarce după primele cadre printr-un flash-back în anii '30, cînd americanii luau în mod diferit atitudine față de drama războiului civil ce zguduia Spania, apoi studenții celor doi protagoniști acțiunea revine apoi în perioada imediat post-belice, pentru a se încheia în vremea războiului rece cînd la Hollywood, cei doi eroi, ajunși acum la vîrsta maturității, trebuiau să la aținute față de vințitorii de războare deziluzii împotriva artisterii cu vedete democratice, de sfînga. Pentru a marca sciziunea de atunci din rîndul intelectualității americane, Pollack alege ca doi eroi ai poveștii sale de dragoste din tabere politice opuse, sau mai exact, fața este angajată direct în politică, iar băiatul este în afară ei. Este gata să la totul în seriozitate impulsionu-se activ în orice acțiune politică, membru a linerei Iuzi a comunistilor, lupul în viața studenției pentru Republica Spaniolă, mai tîrziu, în anii războiului, susținînd politica Președintelui F.D. Roosevelt, iar prin anii '50 sfîrșindu-se marșurilor pentru pace. Pentru ea politica nu e o glumă. Pentru el totuși e o glumă. El prototipul bălăbăii de sur al Americii, călăuzit de sfîngu panat relax and enjoy — relaxează-te și bucură-te, răsfățatului său și succesului, e că, cum singur o spune subînțeles, asemenea Americii, totul prea ușor. Și totuși unul se simte atras de celălalt.

atras de ceea ce el nu putea fi nicodată. Deosebirile ci-ătrug îl despart însă de fiecare dată cînd se întîlnesc.

Dincolo de povestea de dragoste pasionată, vibrantă, emoționantă, dincolo de imaginea vieții politice americane, răzbată privirea unui general care a luptat și se pentru emancipare, a luptat și se pentru dragoste, a luptat și se pentru drepturi și adevăruri ce la creda ale ei. O generală la vîrsta tinereții. Această generală e urmărită apoi după ce prima tinerețe a trecut, cînd speranțele s-au mai spulberat, cînd unele conștețe le-au luat locul, cînd însă lupta nu a încetat. Către această generală regizorul privește acum nu numai cu luciditate ci și cu o undă de nostalgie (titlul în original: «Asa eram noi...»). Nu cu o nostalgie învortă doar din modă, ci cu nostalgia altele generații pe care, poate, să piardă la rîndul ei alte iuzi. Această privire tîrziu, urmărită succedentea generală și subtile modificări de timp asupra idealurilor lor, dă filmului și dimensiunea unei confesiuni.

Adina DARIAN

Pro sau contra

Filmul lui Pollack deschide — timid, desigur, educat, lăsat și singur — un dosar de care nu s-a prea atins nimeni pînă acum: dosarul macehartysmului, mai exact al lui Robert Redford, a constituitorului din linia hollywoodiană. Supraviețuiește decăzute dintr-o martorie secolei epoci care pot vorbi, dar nu fac încă, despre ceea ce încearcă să spună astfel Pollack. (Sau iată că se încearcă un film despre cum lucrează C.I.A.). Dar mari actori refuză să joace în el.)

Ceea ce as vrea să subliniez aici este faptul că în prim-planul filmului se derușă un anumit subiect titlul original al filmului include cu necesitate precizarea «în acei ani de tristă memorie. Eșecul nu este aici al unei dragoste, al unei povești de dragoste, iar drama nu este sentimentală. Este filmul unei incompatibilități de concepție. Și chiar de caracter.

Mircea ALEXANDRESCU

Producția a studiourilor americane. Regia: Sydney Pollack. Scenariu: Arthur Laurents. Imaginile: Harry Stradling. Cu: Barbra Streisand, Robert Redford, Dorothy D'Amico, Al Pacino, Patrick O'Neal, Vinona Lindors, Murray Hamilton.

1973. Premiul Oscar și premiul OCIC la Cannes — 1973. Premiul David de Donatello 1974 și Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină la Festivalul internațional al filmului de la New York 1974. Scenariu: Strind.

Răzvan POPOVICI

Alo, Terra!
Aici vorbește
Orania

Tăcerea doctorului Evans

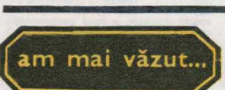

O poveste cu pămînturi și cu călătorii de pe alte pămînturi. O echipă de cercetători conduși de savantul american, profesorul Evans, suferă un accident de avion. Cîțiva pasageri scapă, salvați de niște oameni buni, veniți de pe alte tărîmuri. Printre cei scăpați este și acest profesor Evans, iar printre salvatori, o fată, Orania, o lîmă totodată grațioasă și bizară. Are, bineînțeles, vreo cîteva sute de ani. Cîci acolo, pe planeta Orania, longevitatea e mult mai mare ca la noi. Oranienii sînt mult mai înviați decît noi. Și mai ales mult mai înaintați în ordinea marilor. Acolo, la ei, demoi, lumea s-a convins că distrugerea omului de către om, războaiete, răfuita, invidia sînt cea mai proastă afacere. Ei au scăpat de aceste plăpîndușoare blestemate. Dar e de ajuns. Cînd ai descoperit asemenea prețioase adevăruri la pofa, datorită, plăcerii de a se călători și pe alți corpi cerești unde trăiesc făpturi umane, lași de ce frumosi! Orantie e încintată că a găsit în profesorul Evans un om care să o înțelegă și să o ajute în opera de umanizare a umanității

imperfecte. Conversațiile lor ne dau o cîntă, fascinantă impresie de a trăi lucruri mai mult decît adevărate, lucruri posibile. Bineînțeles, activitatea acestor doi conspiratori este deocamdată clandestină. Asta îi face pe profesor să devină suspect autorităților polițienești terestre. Care îl vor urmări și până la urmă îl vor ucid. Nici că se putea altfel. Că doar... sîntem numiți așa primul pas. Dar acest pas contează. Căci e primul. Și este înaintea. Artistă Janna Bolotova, prin fapta ei strănie, prin frumusețea ei ne-terestră, prin purtarea ei totodată hieratică și intimă, reușește, ca și Bondariciu, să ne convingă de adevărat acestor realități viitoare.

D.I. SUCHIANU

Producție a studiourilor sovietice. Regia și scenariul: Boris Melnikov. Insignele: Iori Sokol, Vladimir Bondaric, Serghei Bondarici, Janna Bolotova, Irina Șablișeva, L. Obozneni, I. Kuznetsov, B. Romanov, O. Krodov, C. Platen. Premiu special la Festivalul filmului fantastic-sfîntific — Trieste 1974 și „Asteroidul de Argint” pentru cel mai bun scriitor Janna Bolotova.

am mai văzut...

Lumină la capătul tunelului

Cinești sovietici investighează mediul delincventilor, urmărind nu altă cunoștință înlîmînduși cu poliștii deșințind infracțiunile. Ci, în primul rînd, posibilitatea recuperării morale a celor căzuți la periferia societății. La biografia unei asemenea persoane, capitolul de propria resurrecție, se oprește filmul al cărui titlu sugerează, de altfel, intenție saie. Încă un argument în favoarea acestui stunele: călătorim timp de o oră în decursul natural al orașului Riga.

L. FLORIAN

Un film de Alcio Bracci. Cu: Marija Kravtšika, Oksana Puffits, Anatoli Azo, Hari Lepina, Vladimir Usatov, Aleksandr Belitski.

Un horoscop cu bucluc

Un tînr hotărît să se conducă după sfatul stelelor, deosebit de grăd zilele toate de cea nefastă, trece de la curajul nebun la frica paralizantă, ajungînd pînă la cele din urmă să-și înghețe o familie după pofa

Roata norocului și calculul probabilităților („Un horoscop...")

inimii, și nu după capriciile astrilor, o face totocmai la timp, deoarece se constată că horoscul poartă o primă adevărată de fapt un alt destin! Într-o comedie satirică la adresa celor ce se bazează pe puțin pe forțele proprii, aparținînd aceluiași autor de umor cinematografic cehoslovac, semnat și de filmatorul „Joe limonada”, „Cosește ciubuc”. „Că sease ușor și ciubucul Ciubuc”. S.D.

Un film de Oskari Lipsky. Cu: Ludek Sobota, Maria Vencurova, Vera Ferbanova, Josef Dvorak, Ladislav Smoljak.

Ultima zăpadă de primăvară

Dacă acest film tandu al copilăriilor frustrate de dragostea părinților s-ar fi opri doar la tulburările și la unica vacanță petrecută de Luca cu tatăl său după ani de așteptare, am fi avut desigur un film mare despre cei mici. Despre fragilitățile și vulnerabilitățile lor, pe care noi nu le înțelegem, furati de propriul nostru conflict cu lumea; despre imensa, dramatică lor nevoie de în prezența prea agostă echivalenț cu abanș — a oamenilor mari care nu niciodată timp de fiecele sentimentale ale copililor. O poezie nostalgică la micuții prinți, în clătura celor cărora să le ofere prea plinu lubri și însingurări sale, respiră discret în acest început incert. Dar intervin, ca o fatalitate, rațiunile comerciale ale producătorilor care știu că profit pot scoate dintr-o poveste cu un copil ce se sfîrșește de leucemie în brațele tatălui, care tată înțeleg, oh, prea firuiz, într-o rotire ametoare de călăuș, ultima dorință a fiului îndrăgit cu atât mai mult cu cît dispore la vreme, ca să lase locul unei îndolată a tatălui, unei frumoșii de pline de tact. O melindramă totuși onestă care la face să lăcrimeze la suferința interlăută cu măsură de actorii Bekim Fehmiu, lansat în „Am înțeles și ițigari teribile” și revăzut de curînd în „Măritorul teribil” și la țară.

Alice MĂNOIU

Un film de Raimondo Di Biase. Cu: Bekim Fehmiu, Agostina Belli, Renato Castell, Nino Segurini, Margherita Horowitz, Margherita Melandri.

Ultimul pistol din Cross Creek

Mitul celui mai bun, mitul care a animat America pionierilor, mitați de dorințe de a

Cel din urmă, dar și cel mai bun (Glenn Ford)

fi meru cîntă... primii în goana după aur, primii în durerile pămîntului din vestul „salvatic”, adică necolonizat, primii în mînuirea pistolului. Acest mit, plîns acum aproape pînă la absurd, constituie miza dramatică a acestui western în strale clasice (din păcate, pe ecranele noastre nu și color). Doză cu tact, bîzîndu-se din prin pe farmecul sigur de sine și pe atînta de a fi din vest a lui Glenn Ford, filmul regizorat american Rouse convinge cu argumente... cunoscute de perenul westernului.

A.D.

Un film de Russell Rouse. Cu: Glenn Ford, Minnie Crain, Charles Correll, Peter Faiman, Allyn Joslyn, Lell Erickson, John Dehner.

Huckleberry Finn

Nu e prima dată cînd cinematograful se lasă sedus de Mark Twain. Nu e prima dată cînd Mark Twain se lasă (prin forța impresiilor) tradus sau trădat de cinematograful. Este poate prima dată cînd traducerea e respectată, iar traductura nu se vede cu ochiul liber. Căci „Huckleberry Finn”, din terchie, nu e tot una cu „Tom Sawyer” (dar mi se pare că nu am mai trecut, pe ecranele noastre „Huckleberry Finn” lăsa Tom Sawyer dar cu Jim e tot pe Mississippi și tot pe muzică este cu totul altceva. Este un film colorat la propriu și la figurat, în culorile bunului gust, este un muzical cu are ambite de a lea din serie și chiar reușește o-fac, este un film cu actori

Chiar și Mark Twain ar spune: „de acord”. (Huckleberry Finn)

bun — începînd cu Jeff East, titularul, și sfîrșind cu ultimul interpret — este un film construit cu mestesug și glîndi și interpretat cu umor, cîci autorul său este altul decît J. Lee Thompson, autor, printre altele, al unei comedii numită „Că drum să aiea, „Huckleberry Finn” e o joacă frumoasă de-a cinematograful, cu foarte mult umor și-un pic de amor, cu foarte mult haz — uneori de necaz — un film făcut cu incitare și cu scopul de a încanta. Un film pe care, convins sînt, însuși Mark Twain l-ar fi văzut cu plăcere.

Eva SIRBU

Un film de J. Lee Thompson. Cu: Jeff East, Paul Winfield, Harvey Keenan, David Wayne, Arthur O'Connell, Gary Merrill, Natalie Trundy, Lucie Benson.

Primăvara tristă

Ei, mie funcționar socialist dintr-o țară străină, se îndrăgostesc de ea, contăd spaniolă. Uzantele și prejudecățile îi se opun. Ea se va căsătorii cu un contăd. Ei va părăsi Spania. Ea își va încerca uitarea prin lux și petreceri, aruncîndu-se chiar într-o altă dragoste. Ea îl va căuta. Ea va hotărî să se căsătorească cu o fată care iubea. Ea îl regăsește. Ei se sinucide. Pentru ce toate acestea? Cred că nimeni nu ar putea da un răspuns în afara de dorința autorilor de a fi experimentat din nou o prafuță și cam ridicolă rețetă a melindramă în zilele ei proaste.

Simona DARIU

Un film de: Stevan Petrović, Miguel Ibarra. Cu: Alvaro Dacal, Bruce Pechner, Patty Sheehan, Miri Stjepica, Sonja Savić, Josif Tadić, Nicola Simic, Rafael Guerrero, Jose Amor.

Pentru un pumn de lacrimi în plus („Primăvara tristă")

Kit in Alaska

Pornind de la unul dintre clasicele romane ale copilăriei, „Kit & Că” de Jack London, cinești de la studiourile DEFA și Mosfilm s-au lăsat furati de farmecul peripeiilor goanei după aur trăite de însuși scriitorul american și au căutat să le transpună cu voce bună și haz. Printre nămeți, călătoria în urmărire cu săni trase de cîini și contemplăm cunoscutul serial al actorului Dean Reed. Chiar dacă umorul — pentru că filmul e conceput cu un iz de comedie — se situează uneori la nivel epidemic, sursa de inspirație este îndeajuns de viguroasă pentru a ne capta.

I.C.

Un film de Konrad Petzold. Cu: Dean Reed, Rolf Hoppe, Renate Blum, Siegfried Kille, Manfred Krug, Armin Mueller Stahl, Hans Lucke.

Film si etică

La film, la Bădiila

Atenție Iași!
Sonorul sună,
dar nu se înțelege ce se vorbește
De stat se stă, dar se stă în picioare

De la misterul unui portret,
famelei unei actrițe
numită Marga Barbu

Replica lui Sergiu Nicolaescu
la ideea
de «june-prim»

303 fotografii

Un scafandru al imaginii

Nu știu mai nimic despre arta fotografică, iar unul dintre cele mai înuzitate obiecte ce mi-a aparținut este aparatul foto «Start» căruiu nu i-am manipulat vreodată decât machorinaria. În rest, pentru mine, o hateră răgănit, un O.Z.N.-bibe-lou. (Puteți să-o luați și ca un subtil anunt de mică publicitate). Nu știu mai nimic despre A. Mihalopol, iar fraza ei cunoscută pe tovarășul... a ar rămînă, într-o referință, definitiv suspendată cam după al patrulea cuvînt. Titlul pitoresc, figură mîtăsoasă, ochi viitori pe soclul unor fulare de mîtase. Aceasta e toată fisa de care dispun după vreo sase ani de cînd ne intersectăm pe călușarele «Casel Scintilei». Recluse, Promiclele rămîn aceleași, neschimbate. Plus, de vreo săptămîna încoace, de cînd pe pereții expoziției de la Teatrul Național, A. Mihalopol și-a aparținut cele 303 fotografii izolizate, tonate, pseudoinstanțanane, trucate, cîntile... — **VLUIRE!** — Si nu uleiure, ci uleiurile, căci expoziția mai rechemă aproape ca un drog, mă conficș, se instalează imperativ pe acel teren de vîră obsesivă pe care îl credeam definitiv virat, pierdut din co-pilărie, lîr pe stînci în dîra răsismelor panamone ce răteau prin Munții Apuși și nu mi se mai deădrădăcînu din amintire.

Ceva văzut și nemăvăzută, ceva familiar și insolit se degăd din fiecare fotografie a acestei expoziții-panamone. Și stiu de ce. Pentru că A. Mihalopol restituie reținei noastre, mai mult sau foarte mult atrofită, aptitudinea de a

vibra, de a descoperi, pentru că, fără nici o exagerare, A. Mihalopol ne redă vederea. Ultime pentru că Aurel Mihalopol, această umbră veche, fără referință, mi se relevă ca un teribil încongnito, un mare și complex artist, un scafandru al lumii ignorate, un Columb al imaginii. Nu hiperbolizez — sau o fac pur auto-critic — spunînd că acele 303 fotografii sînt 303 mici insule pe care noi le-a descoperit A. Mihalopol. Și a făcut-o fără pic de emfază, firesc, debarcîndu-ne camaradereste, exact în gîfulurile cele mai emoționante ale unui senzational arhipelag, arhipelagul lumii noastre atît de frumoase, expediate uneori atît de plămboș prin ceclățele grabei și rutinei. A. Mihalopol ne invită la o generoasă, filantropică aproape, croazieră, pe teritoriile pe care noi înșine ni le-am interzis. Și ce nu devine lumea noastră astfel redescoperită? Flori, amintiri, lacrimi, invitații, zîmbet, soc, și cîte puse în ne oleră spre anexasora lor? Cite? Poate una singură: Poezia. Fantastă, diuocă, acică.

Da, nu știu în continuare mai nimic despre arta fotografică. Îmi scot în continuare la vizitare aparatul «Start». Nu știu mai nimic despre A. Mihalopol. Și totuși, cam de o săptămîni, stiu ceva esențial: umbra cu fulare de mîlase e un POET, un paznic de fur, un explorator cu norocul devințat.

În Sahara tuturor reținelor obsolete el a plantat 303 oaze. Deschise zînce de orele 9—30

— MICEA SINTIMBREANU

Un Toma Caragiu pe ecran
inalt. Adică meru la înălțime

Clintind prin soare
cu Jean Constantin

Satul Bădiila, comuna Vi-năduț, județul Iași, duminică mai, pe drumul care

colectează moricic frumozul deal al Corbanei. Săteni de

diferite vîrste de la școala,

unde de clivă ai, de cînd a

ajuns și aici electrificarea, funcționează un

cinematograf.

— Cum vă numiți?

— Chila V. Stefan.

— Ce profesie aveți?

— La C.A.P.

— Mai precisi.

— Agricultor, la săpă.

— Si la film mergeți des?

— Nu, acum am fost, prea des nu merg,

că nu mă ocup cu C.A.P.-ul, la treabă. Dar

mă bucur că ne-am electrificat și sîntem și

noi, cum s-ar spune, în rînd cu lumea. Astăzi

am fost și-am văzut filmul «Capcană».

Dar sonorul, zău! sînt-o părere, dar nu se

înțelege ce se vorbește.

— Ai stat totuși pînă la sfîrșit.

— Am stat dar ca folos, că hulește acolo, dar

hulește altele.

— Înainte, cînd ai mai fost la film, se

auze mai bine?

— Înainte nu se auzea aproape deloc.

Dar nu și mai spun că am stat în picioare.

Nu sînt aici decît două bănci pe care se

poate sta. Și la intrare, tot stau grămădă

la ușă și dau buluc, să ocupe un loc. Dar

mai vine o femeie cu copiii, trebuie să dai

ei locul și noi stăm în picioare toți. Apoi să

stai două ore așa, te-apucă lehamitea, nu-ți

mai trebuie filmul cîtu cîma.

— Dumneavoastră cum vă numiți?

— Mateescu Violeta.

— Vreți să ne spuneți profesia?

— Sînt muncitoare, decamantă. Deaparte

de aici, la Fabrica de sticlă din Brăso. Aici

îmi în concediu, la părinți, în satul natal,

că-mi place. Păcăt însă că nu se face ceva,

nu ai ce lucra și ca să lucrezi în sat

sau sînt nevastă, muncitorii la Pașcani,

sau vin în vacanță de la liceele din Pașcani

sau Iași, ori în concediu, ca mine. Sînt

mult tineri cu profesii diferite și toamna de

aceia dormiți să se adună. Să avem un

program, un cămin cultural, niște sezoane

frumoase, ca în alte părți. Altfel, de aine

nu se poate face nimic cu trebuie tinerii

într-un sat, deși în școala asta se fac de

toate, se face și băi cîletoasă, și cîte o

sedintă, e și film de trei-patru ori pe săptămîna,

acel se face înecic și la animale și la

omneni, pentru un îndurînt, pentru cele

lalte atări.

— Dar proiectile de filme cum sînt?

— Mai înli nu este ercar, proiectia e pe un perete, iar sonorul... Filmele străine le mai înțelegem, că e scrisă traducerea, dar muzica nu se poate nici la ele decît bănu. Iar cînd e un film românesc, nu se înțelege de cine se petrece. Păcăt de filme, că unele sînt bune. Că sînt frig în sală, că-n pînă, mi se treacă-neargă. De aceea, cînd e un film mai cu renume, mergem și noi la Pașcani, pe jos pînă la Siret, trecem Siretul cu saicu, apoi luăm mașina de la Lunca pînă în Oras. Asta, bineînțeles, cînd nu plouă, că dacă plouă e mai greu.

— Mă numesc Mateel Constantin, sînt și eu cooperant din Bădiila-Grivești și am participat azi la un film care se numește «Capcană». Dar în schimb a fost un film mai mult, așa, fără sonor. Nu-i clar, nu-L. Nu-i un loc la care te duci și să ieși, așa, cu folos. Am mai fost mai înainte la un film, nu-mi aduc aminte ce film a fost, că n-am stat. Numai am intrat. Dacă am văzut că era un film mult, ca un diafilm, atunci am ieșit în timp plecat, fără să mă aștept.

— Ivan Mihai, mecanic agricol. E o sală foarte mică, la subzol, numai cu două bănci. Înțit sînt oameni bătrîni, de 70 de ani, care vin la film și stau în picioare. Copiii stau pe călări, pe niște butuci sau pe pietrele aduse de-atara.

— Dar, în loc să aducă pietrele, pînă alaltă chire lîr sînt să se arute și să gheba niște bănci. Ce ziceți, că mecanic?

— Pînă una-alta, da.

— Cînd de făcut, tovarășe Invător Aurel Mateescu?

— Vedeti, iată, eu am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo. Dar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

— Ar trebui să am departe și cînd solicităm întreprinderea cinematografică județeană pentru reparări, se întîmplă să nu aibă timp să fie băgăți de-ocolo.

Ar cînd vin, se repară și totul merge în bune condiții. Poate difuzorul ar trebui schimbat. Încolo aparatele sînt bune. Si eu am lucrat aici ca operator, și cunosc. Filmele se primesc la timp la județ, conform programului. E un progres. Așa că, decamantă, urgentele ar fi următoarele: 1. Scaune. 2. Un ecran bun. 3. Un alt difuzor.

— Permanent

monograme

„Albă ca zăpada“ și spectatorul mediu

Si iată că, după atîta ani, filmele lui Walt Disney continuă să ne farmece pe toți: mai mici, melancolici și ironici, flegmatici și entuziaști, pictori și revizori contabili, poezi și ofienii de aviație. De ce? Pentru că Disney a pus un geniu? E prea mult spus un geniu, dar merită spus: un talent excepțional știind că a nimeni altul — să rîdă printr-o lacrimă și moralizînd cu mîna, copilăndu-se cu seriozitate, dacă se poate spune așa, copilăndu-se cu înțelepciune. De ce? Pentru că fiecare personaj al lui Disney (fustă de pîldă pe acap pictat extraordinar realizat) reprezintă ca-ntr-un concert al imaginației 7 caractere, 7 categorii de fir, 7 feluri de ticuri și semne particulare, 7 siluete morale prin urmare, deci, pentru că fiecare personaj al lui Disney e una simbolice și extrem de omenească și general valabil, exprîmînd cu înțelepciune și cu bun simț și cu divoale tocmă caracteristicele noastre, ale spectatorilor din rîndul al 2-lea sau al 10-lea al sălii de cinematograf, făcîndu-ne să ne îngrijorăm, să ne trîstăvîm, să ne exclamăm, să ne îngrijorăm, să aplaudăm; altfel spus, să fim și noi în film.

De ce o Disney nu sa al ecranului? Pentru că frumoasa, gospodina, blîndă și modestă Albă-ca-Zăpada e chiar prototipul femeii obișnuite, al femeii noastre care de toate zilele, mînkă, soacă, fiică sau pur și

de ce nu-i uităm pe Disney? Fiindcă a stat să creeze filmul și Albă-ca-Zăpada e unul dintre ele. Întotdeauna curată și activă, delicioasă, antiseptică și hăzoasă, caldă, relictuoasă, cu simț al ordinii, economă și

Din cauzele acestora și din altele enunțate mai sus și din multe altele enunțate de atîți și pînă pe ce buni să-i invitați pînă la rămas neenunțate, filmul lui Disney, toate filmele lui Disney, plac, se reamintesc cu plăcere, sînt reamintite.

Si asta pentru că Disney avea dreptate atunci cînd împarte amănînt în buni și răi și pune pe cei buni să-i invite pînă în urmă pe cei răi; învîtîndu-ne și pe noi, în cînd din copilărie, în cînd de la vîrsta fiuturilor și a băloarelor de sîmpană că avem datorie să fim de partea celor buni și că trebuie să fim buni noi înșine.

Dan MUTĂSCU

depoziții

Makarov — profesoara

Celebra «învățătoarea» Tamara Makarova, a ajuns la vîrsta cînd «conșider activitatea mea pedagogică drept cea mai de preț bun a existenței» — emul mai atractiv decît profesiona de activitate. Profesoara de actorie, ea se socotește și în această domeniul o elevă a lui Serghei Gherasimov, regiilor care a condus-o spre marile și birurile artistice. «Cei mai luată rol rîmînt pentru mine cel creat mîndrează război, «Pămintul cel mare, regiul de Gherasimov».

«Învățătoarea» Makarova, o elevă a lui Gherasimov

moa... Principiile creației ei pedagogice sînt așezate deșirina de Pudorlin, cînd au lucrat în 1933 la «Dezertorul»; aceste principii au la baza lor interesul pentru individualitatea actorului și a personalului său. Colectiv de creație condus de Gherasimov a dezvoltat aceste idei în sensul consolidării filmului ca o lume a relațiilor omenești contradictorii și emoționale. Pentru Makarova — după cum declară în revista de specialitate chehoslovacă «Film a Dobas» — spectatorul de azi nu mai e interesat doar de deosebitul diletantilor întîmplări, ci a devenit mult mai important să trăiască, împreună cu personalul, sensul fiecărui moment al filmului. Fără a teoretiza excesiv, activitatea sovietică susține în fond că procesul de identificare afectivă este azi — în sala de cinema — mai puternic decît acela, clasic, de proiectare.

Importanța transdiferilor în viața lui Holden

William Holden — actorul care a avut ora lui de glorie, de egizant al Hollywoodului, cu acest neuitat «Bulevard al amurgului, cu «Podul de pe râul Kwai» — mărturisește la o oră de amurg a vieții care e al său evoliu: «Îngreș: ecologia, protecția mediului înconjurător».

— Caut o țară în care eu pot participa la studierea și apărarea mediului natural. Căci trebuie să recunoaștem altoarea, proveniență din însuși pământul existent. Ar trebui să ne punem cu totul din dispoziția mea? — «Că se va întîmpla cînd suficient, ca multe să se îmbunătățească pe plan ecologic. Dar, sînt optimist cînd priveșc lumea. Cred că e o consecință a vîrstei. Dacă, îmbătrînind, te lași biruit de pesimism, viitorul îți poate apare îngrozitor. Important e să te lași cînd se poate ameliora viața pe pămînt, chiar dacă puterile îți sînt modeste».

tunelul timpului

Reînvierea veselă a unui monstru

Un «Frankenstein junior». În regia lui Mel Brooks, bătă toate recordurile de încasări în S.U.A. O parodie educativă și plină de dragoste, o comedie frenetică în jurul acestui monument al filmului de groază din anul '30, celebrul «Frankenstein» cu Boris Karloff, cel care nu lăsa să doarmă nici copiii, nici pîrîmîi... O parodie care respectă în amănunt modelul, reluîndu-l în amănunt cadrele, decorurile... Pînă și echipamentul anilor '30 — plîstiat de un bălîrnel, Strickfadden, tehnician din echipa originalului, descoperit de Brooks lîngă Hollywood. Totul era intact. De la a doua «filmare» — emodernia au putut auzi «integrarea sunetelor afidente din celebrul laborator al lui Frankenstein. Fugere străbătute garajul, ca în prima zi... Ceea ce nu s-a putut reproduce exact a fost masca monstrului purtat de Karloff și mormintele lui sinistre. Masca și această bandă sonoră aparțin poeziei filmului «Universal». Noua masă din parodia lui Brooks prevede o cicatrice facială, dotată cu un fermoar...

Un vals nemuritor: «Marile manevre»

S-au reluat, undeva, la Paris, «Marile manevre». Cronicalul lui «Le Monde» oțază frumos:

«Nici un rid după 20 de ani. Un film cum nu se mai vede azi, cum nimeni nu mai îndrăznește azi să facă. Totul e clar și pudic, lucid și tandru, ironic și elegant... Sună să înțe, fără incalzi, amatori de tenebra, de strigăte și furie... Gérard Philipe are grația lui Fortino, Brigitte Bardot — strălucirea celor 20 de ani, Michèle Morgan a suverană. Demodat acest cinema? Nu, în afara modelor. Dar un clasicism incântător de proaspăt. Tîrîr ca un zber, ca fantezia...» Și o ultimă întrebare, crudă și suavă: «Che din «scapodopera» zilei de azi vor îmbrîțiști afi de bine ca această bagatelă?»

«Demodat acest actor? Nici un rid, tîrîr ca fantezia...» (Gérard Philipe)

scutritraje

Din mișcarea cîneideilor

■ **Ideii memorabile.** Distr-un superb articol semnat în «l'Humanité» de Aragon la moartea lui Jacques Duclos, se poate afla acest amănunt de istorie cinematografică: «Jacques — cum îi numea tîndru Aragon — mă înscădî să-l caut pe Jean Renoir pentru a face cu noi «mișcările» — care nu a pierdut, nici pînă azi, nimic din parfumul ei...»

■ **Ideii animate:** Bubo este bufină — pahistru al nîrului, Orsola — o domnișoră asistentă, din familia plantigradilor; Bubo și Orsola dau consultații psihiatrice pentru doboțosele păduri: leprule suferă de mania persecuției; gata e cleptomani; pisica e obsedată că are talent de cîntărește crocodilul e un depresiv — toți trec prin faza medicului înțelept ca orice bufină și care-l trasează după legile moderne ale psihoterapiei. Cînd cură, cum se întîmplă, nu are succes. Bubo invocă vorbele de aur ale profesorului său: «Un pahistru nu se poate înșela decât atunci cînd nu constată nici un rîs... Toate aceste «conflicte» moderne animate și asigură marile succes al ultimului ciclu de desene concepute și realizate, la Budapesta, de Jozsef Neuf, un fanatic al genului, care nu eștă să considere animația drept așra minunilor întîmplărilor zilnice...

Idee fără comentarii: revista americană «Newsweek» despre fenomenul occidental al inflației galopante

marea publicitate

Zburatzi cu Leslie Howard

Nici în rîptul capului, agențiile de publicitate nu se renunță la cinemaștrul și la vedetele sale. În luptă aspră pentru cîșta dolari în plus. Se pun la bătaie bani grei pentru a lăsa mari actori să împună fiececui de cîteva cîntime sau cîteva centi. Și de ce să o ascundem — iștă e mare, nu poți rezista, conform cîntecului brechtian: «cîntă un cent și iar un cent — cît poți fi de exigent? Jeanne Moreau, Anthony Perkins, Curt Jurgens fumează țigări Winston. Firma Winston se mîndrește și plîtește ca acești mari actori să poarte cu țigări Winston în mîni. Fumați ce fumează Jeanne Moreau (Vira Winston) și Perkins (Aimee-vous Winston)».

Dar mai «tare» e ce l-a trecut prin cap societății italiene pentru zburatul aerie, «Altitalian». Biroul ei de publicitate a plecat de la următoarea idee rezonabilă: «Anunța de Altitalian, înștă țărmea eștă cîntemzeo a fost un film cu Inggrid Bergman și Leslie Howard». Da, așa pîiam. Dar dacă asta e fost situația «enante de Altitalian, după «Altitalian, ce s-a întîmplat? După — textual — «intermezzo» e mult mai mult decît un film: e o vacanță la Roma în care veți putea fi principalii actori! Intermezzo se numește escala (de cel puțin 12 ore) pe care o poți petrece la Roma, între două cîlătorii obositoare de afaceri, escali plăcută, pînă de antren și voie bună, dacă ai pînă «Altitalian» zburat, programul, masa, casa, ca să vezi (nu doar) «Cenusăreț». Nu e rău, la drept vorbind. E chiar mediocr. Fantezia comercială poate să apeleze la tot ce-i mai celebru în istoria cinemaștrului. Pe deo-Nanuk-echinosul, pentru o fabrică de frigider? Și ce va inspira eluzia cea mare? O fabrică de bălăci? De copii? E adevărat că deomdată nimeni nu a murit dintr-o vorbă proastă sau dintr-o idee mediocră.

Documente, surse și filme

■ **Idee astrale:** Cei trei cosmonauți de pe astronava «Astrav» au 39 de ani: Fedia, Sasa și Svetlana au fiecare 13 ani; ei au învățat demult că 3 x 13 = 39... Ei au plecat în Cosmos, dar comandantul-matur se împolănește și sarcina conducerii navei cade pe umerii lor umeri. Fenomene stranii loc la bordul navei: de undeva sare o pisică, din altă parte apare o cască enormă, a nimănui, cu să nu mai vorbim de infirmitățile cu meteo și alte năvacoșii. Cei trei se descurcă foarte bine, desigur că ceea ce face să ajungă veseli și sănătoși pe Terra, unde vor afla că nici n-au fost în Cosmos ci doar pe o navă interstelară pe care sse repetă pentru o plecare «dincolo și departe». Consilier politic al acestui «scenec-ficți» sovietic pentru copii: cosmonautul Aleksei Leonov.

■ **Idee catastrofe:** Ulpsea ceva... S-a găsit în septembrie '73, cînd va apare «Hindenburgul» lui Robert Wise — film-catastrofă despre distrugerea diabolului german în 1937 — editura J.J. Pauvert va publica o enciclopedie a catastrofelor, care va trece în revistă toată istoria cataclismelor mondiale, din antichitate pînă-n zilele noastre, cu ilustrații, explicații, fără aplicatii, e de sperat. Va fi o carte foarte groasă.

■ **Idee Orson Welles:** pînă la sfîrșitul viii (fîcă «surpută...»), noul cîmînt interpretări diferite ale obsedantului Falstaff.

■ **Idee Bo Wildeberg:** comedie: un pîstan de șase ani, cîntor înaltas, «revoluționează» jocul echipei naționale de fotbal a Suediei

Idee O'Toole: «un meci» Robinson-Vineri, în care pentru prima oară cupa nu mai revine colonizatorului, ci colonizatului

cronica științifică

Zoo-top

Directorarea grădini zoologice din Twycross (Anglia) a operat o experiență pe cîț de serioasă, pe alt de interesant din punct de vedere cinematografic: care alt preferențe telegence ale

cîmpinzelor? După vizionarea cîtorva programe de TV, suridei sau nu, concluziile sînt de natură a pune în discuție gînduri, în epoca aceasta în care altے experimete umane pornesc de la observarea mai atentă ca niciodată a faunei și florei. «Topul» celor două cîmpinze a dat următoarele rezultate semnificative:

- 1) femele cu cow-boy, westernul;
- 2) necurie de box;
- 3) desenele animate.

Suridei sau nu, interesul principal al celor «din-care-descinde-Darwin» s-a îndreptat spre tot ce a mișcare și imaginație, adică exact două din rațiunile majore de a fi ale cinematografului.

«Mișcare și imagine» au cerut «cei din-care-descinde Darwin»

condiția femeii

Luptătoarele antifasciste în viziunea lui Malraux

...Poate că un asemenea discurs nu intră chiar în specificul unei reviste de cinema — totuși ne permitem să oțerim spre mîntie cîntorilor noștri mîcar un fragment din vibrantul discurs al lui André Malraux — într-una din cîlepe sale inegalabile de inspirație antifascistă — roșit pe treptele

catedralei din Chartres, cu prietel unei slujbe solenne în amintirea femeilor ucise în lagărele de exterminare naziste și a celor cîzute în mișcare de rezistență antinazișă. În fața cîtorva mi de femei care au supraviețuit masacrelui, Malraux a spus: «...Nați mai rău decît voi, un pîstan de pref vîscot de vînturile morții. As vrea ca toți cei de față să-și imagineze în jurul lor femeile din Rezistență, apînzurace, executate cu barda sau pur și simplu ucise de viață în lagărele de exterminare. Viata La Ravensbrück au murit 8.000 de deținute politice. Toți acești ochi închise în adîncuții funebre! Niciodată n-au luptat în Franța altădată și niciodată în asemenea condiții... Si niciieri, de pe vremea persecuțiilor romane, altă femeie n-au îndrăznit să riște a l'orturare... N-am putea înțelege adunarea de azi, dacă n-am auzi, în vîntul tancurilor, războiului tăcerii purtate de femeie împotriva Gestapoului. Întrînd în Rezistență, ele păreau că renunță la o pro-

fecție imemorială. Ele intrau în război pe poartă supliciuului... Toate femeie Rezistenței, acea multime de umbre care ne dădea unelții adîpost, au știut că riscu mai mult decît omoara...»

...Cultura cinematografică poate că deține în început, de la esențialele patetice ale unor sentimente patetice.

Un colocvii al femeilor — regizor

Dînt-un colocvii al cîneastelor occidentale pe tema «imaginea femeii pe ecran», desfășurat în cadrul manifestărilor Anului internațional al femeii, reținem:

■ Prima dificultate pentru o realizatoare — bani și încrederea producătorilor — borboli. Cu cît au apărut mai multe filme-cineaste în arenă, cu alt se au început să se teamă tot mai evident de concurență, părăsind atitudinea îngăduitoare, paternalistă care

film politic

Politizarea starului

Nimic nu-i împiedica pe Warren Beatty să urmeze dalele dintr-un destin artistic banal și prea bine eprogramat — după succesul din «Bonnie și Clyde». Cu mulți bani în buzunar, Beatty putea deveni vedeta unor filme fante, jucînd junele-prim modern, clinic, indiferent la ceea ce se petrece în lume. Numai că Beatty a ales o altă cale — foarte semnificativă pentru ceea ce se poate numi politizarea star-sistemului. Timp de doi ani, omul a abandonat cinematograful, aruncîndu-se în viațarea luptelor politice. Această experiență fertiliză în frezarea activitate artistică a tînărului actor, devenit de altfel și scenarist; și

Warren Beatty în rolul lui John Reed: ziaristul american care a văzut la fața locului Revoluția din Octombrie

Alte socoteli în „cassa“ Marelui Teleting

Doauă tendințe noi la Marelui Teleting interconale de emisiuni televizate de la Cannes (21—26 aprilie): pentru prima oară, seriiale cu hoiți și vardiști, cu pangari, poliști și detectivi n-au mai fost vedetele tranzițiilor. Au apărut producători care caută asociați și distribuitori pentru serial-cultură-educative în toate domeniile cunoașterii: sociologice, economice, politice, ecologice, arheologice, muzicale, etc. Primele capetele de altă ale acestui nou gen: «Cetățile moarte» (Italia), «Marie Descoperiri arheologice» (S.U.A.), «Omul și muzica în Asia» (Belgia). Pentru prima oară, un ziar de prestigiu (Le Monde) se asociază cu o editură (Le Seuil) pînd la cale un serial despre creșterea omenească. O a doua tendință progresistă: interesul creștînd și foarte stimulator al sîrilor sociale și al televiziunilor elaborate de imperative publicitare-capitaliste față de acele realizări occidentale care, din cauza calității «non-comerciale», nu găsesc prea mulți amatori pe piața lor. Un serial francez ca «Pline neagră» (vezi «Cinema nr. 1/1978»), despre luptele muncitorești împotriva patronatului la începutul acestui secol, s-a fost schimbat anume de un serial sovietic despre Siberia.

Alte producții de calitate, bine cotate la achiziționare: un serial anume despre brigada antigansteri a Scotland-Yardului; «Spătia», serial de anticipație despre o bază de terestri pe fața ascunsă a lunii; un «David Copperfield»; un film sovietic «Alte cîtuia», avînd ca subiect dificultățile de adaptare a unei fetei adoptate; un «ereto» Paramount al anilor '50; și... și... «Dragoste în biologicul rîmelor» — un film TV în regia lui Cukor cu două ermine glorioase: Katharine Hepburn și Laurence Olivier — care, de altfel, după închiderea Trăgului internațional, au primit la Hollywood, premiul «Emmy» pentru interpretările lor din acest film.

În sfîrșit, efect al noului statut economic-politic, s-a remarcat intrarea vijelioasă în arena tranzițiilor a televiziunilor din emiratele gulfului Persic, aliate — după ani de zile petrecuți în indifferența occidentalilor — în centrul tuturor afacerilor.

care a lui John Reed, 16 zile care au zguduit lumea, unul din cele mai veridice reportaje-document despre Revoluția din Octombrie 1917, care trăită de Reed în fața locului în sistem de bine apreciată de către Lenin.

Rubrica «Filmul, document al epocii» din numărul actual al revistei noastre este redactată de Radu COȘAȘU

caracteriza primele manifestări ale «fenomenului».

■ Cineastele trebuie să găsescă o formă de expresie proprie, să nu se înfrîngă în fața inele, să fie mult mai agresive, lăfră să bîrbașă, altă riscînd să alene în pornogra-

■ Spectatoarele au o preamă influență în alegerea filmelor pe care vor să le vadă, cîci ele merg de obicei la cinema însoțite de copile, de critica de film, e de asemenea exercitată la masculin...

■ Cu cît mai multe femei vor avea sansa să facă filme, cu cît mai multe filme, cu cît mai mari vor fi șansele ca printre aceste filme să apară filme bune (Sarah Maldoror, cineasta).

Paralel cu acest colocvii, un festival al «filmelor de autocreație» a descoperit cîteva capodopere, reștate de la a se afla la ochii lumii: «Doamna din Constantinopol» al mîghirului Judith Eick, «Mistică gareta» al cîntorilor Vera Chytlova.

Un «pas de deux»
pe o temă literară:
Anna Karenina cu
Maia Plisețkaja

(alias James Bond) se vor adăsa cu
intregă armată a... Kaiserului. Pentru
că acțiunea se petrece în 1914, când
zăboșul bătălia și în Africa.

■ **O regină a teatrului.** Marea famă
a scriitorilor Sarah Bernhardt va fi reînviată
într-o evocare a vieții și carierei celebră
bunice a divelor: Glenda Jackson (care
a studiat la fel și Elizabeth R.) va da chip
și suflet acestei mame intrat în legendă.
Filmul se va chema, simplu, «Sarah».

■ **Adverș și aparent.** Personajele
ultimului film al actorului-regizor bulgar
Ivan Andonov — «O dragoste dificilă»
— sint constructuri pe un mare sațier
al zitelor noastre. Un bărbat și o
femeie, amândoi nereficți căsătorii, care
se curcose, se iubesc și trebuie să lupți
impotriva convențiilor, impotriva birfo-
rului și suscipiilor, pentru a-și salva
dura. O dramă despre adevărul și
aparenta principiilor etice și morale.
Adevăr și aparență care nu întotdeauna
coincide. Ivan Andonov și Svetlana Ma-
neva sint interpretii principali ai filmului.

■ **Diamantele reșii.** Actorul Vladi-
mir Ivashov va înfrunghia pe ecran figura
unei legendar persoane al revoluției și
al războaiului civil: orșak celist Maxim I-
saev. Filmul închinat acestui erou al
misiunilor imposibile și al tuturor even-
turilor revoluționare se va intitula «Dia-
mante pentru dictatura proletaria-
tului» și va fi regizat la studiourile «Tal-
linskina» de Grigori Kravonov.

■ **O absență îndemnată.** După
mai mulți ani de absență de pe ecran,
numele lui Jean-Luc Godard, fostul
«model al epocii» va franc, revine
în actualitate. Cineastul va realiza, por-
tind de la prima sa suferință, vechi de
15 ani — «Cu sufletul la gură» (film care
lasa din actorul nefericit, Jean-Pierre
Belmondo și Jean Seberg, două imedia-
te cinematografice asupra artelor și
evoluii ei în timp. Refuzul secvenței
de filmul, combinându-le cu cadru filmat
acum. Godard intenționează să-și ex-
plice succesele de atunci și să-și expună
punctul de vedere actual. Filmul va fi
intitulat «Cu sufletul la gură nr. 2».

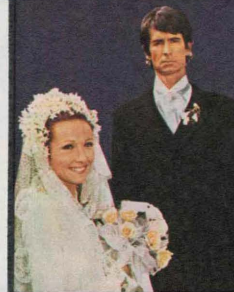
■ **Literatură și dans.** La Cannes
'75, în cadrul unei selecții intitulate su-
perativ «Les yeux fertiles», a fost pre-
zentat un film-balet sovietic, inspirat
de celebrul roman tolstoiian, «Anna
Karenina», în rolul titlular apare bali-
etna Maia Plisețkaja.

■ **O anume poveste de dragoste.**
Veteranul hollywoodian Robert Aldrich
(«Zborul lui Phoenix», «Ca se-a întâmplat
cu Baby Jane») a realizat pe scurt
Reynolds pentru a interpreta rolul prin-
cipalului în «Buscaglia», după succesul
filmului «Cortea închisă», film cști-
gător al Globului de aur al presei din
S.U.A. în «Cortea închisă», Reynolds,
închis într-un penitenciar, organizează
un meci de baseball între deținuții și gar-
dieni, meci care se transformă într-o teri-
bilă răfuială. Ultimul film este o desăpă-
tă poveste de dragoste între un polițist și o
femeie de moravuri ușoare (Catherine
Deneuve). Știința bunei algerii a actor-
ilor ca și încrederea în scenariu solide
și îndelung finisate par a fi — după Ald-
rich — chezielile supraviețuirii într-un
Hollywood agitat de stilul mode, de
aparitia (și disparita) altor talente.

■ **Electra și helicopterul.** Mesage-
rul aducând vestea morții lui Oreste
este ucis de Electra și reînviată fiind
chipul lui Oreste. Epistole este împușcat.
Electra și Oreste se ucid reciproc, pen-
tru a revieia în acest chip, «Mitologia
danească». Un mare helicopter roșu ate-
nizează, în la Electra și pe Oreste și o
— înaltă. Electra pleacă, povestea
poporului istoria Psihici de loc care se
distinge în fiecare seară pentru a rătăci
ma frumoasă, deștearte. Ea reprezintă
libertatea și viața demnă a tuturor. Așa
a ecranizat Miklos Lanzo tragedia «E-
lectra» (sau mai bine-zis adaptarea de
cliv Lanzo Gervoiu a tragediei), film pre-
zentat anul acesta la Cannes. «Filmul»,
— spune regizorul — este un happen-
ing și o pantomimă. Este simbolul
ideii că revoluționarii morbi se rege-
nerază continuu, să trăiască în fiecare zi
pentru a renăște mitul. Mary Törökai
interpreta Electra.

■ **America fără visuri.** Lillian Gish
a lansat un apel către toți guverna-
torii statelor din S.U.A. pledând pentru
realizarea unor filme care să reamîn-
tescă nu numai eroismul înaltărilor
în lupta pentru libertate și independen-
ță, dar și vechile idealuri progresiste și
umaniste pe cale de dispariție într-o
America inundată de violență, de dis-
preț pentru morală și coplesită de în-
doile asupra propriului ei destin. În
filmul «Intoleranță» al lui Griffith, Lillian
Gish era chipul lumii și enig-
matică și unei mame, balansată ușor
un seaglin lungă și dură, înfruntând
Timpul a trecut, viitorul a sosit, intoleran-
ța n-a obosit să bîntuie. Parcă asta
are să spună decana de vîrstă a Hol-
lywoodului.

■ **Speranța.** Regizorul sovietic Stas-
islar Dvorkin a consacrât marelui
poet chilian Pablo Neruda un film de
cumea — «Să trăiești pe acest pămînt».
Scriitorul Pablo Grucio, care
ne cunoaște bine pe Neruda și tradus
operele sale în rusete, a semnat sce-
nariul filmului. Figura lui Pablo Neruda,
reobosit luptător împotriva fascismului,
apare recreată de măștile celor care
l-au cunoscut, din propriile sale versuri,
care astăzi citușcă sau în traducere
de manifeste clandestine în Chile. Imaginea
poetului, sufletul său — ne spune filmul
— au rămas și după moarte, ca o
încurajare și o chemare la libertate.

Welles — prodigiosul, «implicat» într-o enigmă polițistă,
alături de Marlene Jobert și Anthony Perkins
(«Decada prodigioasă» de Claude Chabrol)

Dol tineri la ora optimilor. La ora așteptărilor.
La ora lupului. (Stepan Danaylov și Elena Dimitrova
în «Sașo ucide un lup»)

■ **Aventuri africane.** Telly Savalas
abandonează un timp personajul care
i-a adus fama — Kolak — pentru a re-
veni pe marele ecran alături de Peter
Fonda într-un film de aventuri — «Me-
recenarii diamantelor». Acțiunea se
desfășoară în Africa și e probabil că Telly
Savalas s-a și rătăcit empoi-ul lui obișnuit
în filmele de acțiune: acela de personaj
negativ. Regia filmului e semnată de
Val Guest. Tot pe teritoriul Africii — în
Botswana — se realizează un alt film de
aventuri: «Strigăt pentru diavoli» de
Peter Hunt. Lee Marvin și Roger Moore.

Sfîntul contra Kaiser-ului. Cînd?
În 1914. Unde? În Africa de Sud.
(«Strigăt pentru diavoli»)

■ **Un omagiu adus magiciului.**
În ultimul său film, «Falsa,» Oron Welles
e-adează din orice tipic tematic su-
stanc. Nici reportaj, nici eseu, nici do-
cumentar, nici ficțiune, dar toate la un
loc, într-o alchimie unică. El ne vorbește
despre falsificatorul Eimyr de Hory care
a pictat Matise-urii și Modigliani auten-
tificate de experti, ne vorbește despre
Picasso care a pictat false Picasso-uri.
«Filmul său» scrie criticul francez Ro-
bert Benayoun — cursă a curselor, este
o metafizică a derizoriului totul va zbura,
se va topi, triumfuri și imposturi, rare
comori și falsuri fără valoare. Oron
Welles este primul fără regat, trubadurul
răsfățat, care după o viață de capod-
opere și de escurt comedie a rămas
cineasta în prezent. Căci el este în
același timp artist și Sfîntul, Faust și
Melisso. Că atîtăș Shakespeare, ca
năzdi filmul, el și că viața lui și o priu-
tă de satirism: nemurirea și a-elf-o
în opera sa.

■ **Amintirile unui cinefil.** În «Ca se
întîmplă, doctore?», regizorul Peter Bog-
danovich își demonstrează pasiunea pen-
tru cinema în stil de citat: fiecare
secvență are o referință sau o aluzie la
marea comedie mută americană. În ulti-
mul său film — «Ea așteaptă, dispotăta»,
cineastul face o incursiune în trecutul
«musical» al Hollywoodului. El a imitat
un gen, un scenariu-computer, unde
acumulate, ca în într-o enciclopedie, toate
situațiile tipice ale comediei muzi-
cale americane din anul '30. Incursiunile
sentimentale dintre un milionar picet-
ist (Burt Reynolds) și o vedetă de varieté
(Madelaine Kahn) — ne aflăm în plină
criză economică — cele 20 de cîntece
de Cole Porter (toate mari succese ale
altor vremi), coregrafia stilizată la
Busby Berkeley, în alb pe negru, în argin-
tu pe satin, pe nesfîrșite ringuri ar-
tăstice, într-o nesfîrșită și înfîlțită
perspectivă de oglinzi, rafinamentul plas-
tic prelat de la Vincente Minnelli, de-
suetudinea situațiilor, stilul decorurilor,
totul este lucrat de cineast cu o scrupu-
litate și o minuție care dau filmului
aparență bînză a unui automobil model
'55, dar totuși nou-nou, acum scos
din fabrică, gata să plece în road.

■ **Ora lupului.** Dol tineri își caută
roștii în viață, sint plini de bune intenții,
de elanuri, își fac nesfîrșite planuri de
viitor, și totuși în fața realității apar slabi
și nehotărîți. Responsabilitățile și pove-
rile vișii i fac să-și dăne înapoi, lăsa
prezente filmului bulgăre «Sașo ucide
un lup» și Sazo ucide un lup de
Krasimir Gheorchev, premize ale unei
analize a fenomenului generat și a proble-
milor ei. Titlul dă o semnificație de icală
mitică: e ușor să uciți un lup imaginar.
Pentru a ucide lupul real, simbol al
greutăților reale ale vișii, e nevoie să
îți bîrbați, să lupți și să învingi. «Mîrlez
în special pe altele» — spune regizorul —
pe scene și conversații cheie
desfășurîndu-se în atmosfera conditiei,
contrastînd cu înțelesul apăsător al
personajelor mele sau, dimpotrivă, acen-
tuîndu-le. Căci filmul este mai înțit de
toate un dialog cu spectatorii.

■ **Structura nescrisă.** În forma
unei povestiri neorealiste, umbră de
tristeți și de reflecții amare, filmul
regizorului sovietic Vișii Meinkov, «E-
lena, sula mea labită a lui Fedor»,
e-adează o incursiune în viața unei
femei obșnute, un portret realist și nuan-
țat, alina vizibilă la prima vedere.
Xenia și Fedor sint amândoi muncitori,
se căsătoresc, primesc căsă, vor avea
un copil. Fedor e bălat bun, vesel, lu-
bitor, activ, și Xenia are toate motivele
să i-l ierte. Dincolo de aparență însă,
licerile și alint e-adează o nemîntă și
profunde nemulțumiri. Înfruntate
realității soluții ei, lipsa de comu-
nicație reală dintre ei, întrebarea ce
un copil și o locuință comună înseamnă
neapărat o familie? În această situație
apare Sidorov, seful sanitarului, intelek-
tual morocănos, absorbit de gînduri și
de indoieli, ca un personaj de Cehov.
Între Xenia și Sidorov se stabilește o
legătură secretă, tăcută, o complicată
a nefericită, lăta deci povestea unei
prietenii din tristețe. Dar filmul nu e
numai atât. Este vorba mai degrabă de
o confruntare a structurilor interioare, unde
mai neînțelese este Fedor, scutit
fără probleme. Alia Meserikova, sta-
tionar Lubic și Lev Dorov stăpîn-
întreg acest parabolă socială care
ascunde nălmîcini ale sufletului.

■ Iunie 1897

O dată importantă în istoria filmului românesc: la sediul ziarului «Independența Roumaine», de pe Calea Victoriei, sînt prezentate publicului bucurestean primele actualități cinematografice filmate la noi în țară, «vederi românești» (imagini din capitală și provincie) datorate operatorilor casei «Lumière». Tot în iunie, dar abia în 1931, la cinema Capitol, va apărea primul jurnal de actualități românesc sonor și vorbitor, intitulat «Carpathia» (prezentat de casele «Artistic-Film» din București și «Kofaton» din Budapesta).

■ Iunie 1914

Charlie Chaplin turnează (ca prim amor) alături de Maria Dressler (actrița comică de pe Broadway cu statutul de grenadier) în metrajul mediu: **«Charlot face dolari»**, Rivala lui Tillie (la băștile cu torte) era năbădăoasa Mabel Norman. Charlot încasa picioarele... Tot în anul (1917), Chaplin prezenta în premieră **«Emigrantul»**, tragicomedia despre amara decepție a dezdrăcinatilor care și-au făcut din America un mit... În alt juneu (1915) apărea în premieră **«Idila pe cîmp»**, un Chaplin mai puțin amr, o satiră scăpărătoare de vervă și malitie a «vieții la țară», a «întoarcerii la natură» cu unele capruri anticonice

■ Iunie 1925

O premieră pariziană interesantă, «**Con-tele Kostia**», care marchează debutul starului german **Conrad Veidt** într-un film francez și, alături de el, debutul unei tinere românce: **Genica Athanasiou** (Ioana Athanasiu).

lorda în colaborare cu Jean Georgescu, un amuzant metraj mediu care pune în valoare calitățile de scenarist, regizor și interpret al celor doi bravi animatori ai filmului românesc. Interesant este faptul că în film apar și elevii cloșii de mimodramă „Sudis”, unde Jean Georgescu preda arta interpretativă cinematografică. La 11 iunie 1935, ziarele românești vor comenta elogios succesul „tânărului regizor român” Jean Georgescu, la Paris, cu ocazia prezentării pe ecranele Parisului a filmului său francez, comedia „Tânărul din Paris”. Din păcate spectatorii români aveau să aștepte încă o zi până să poată vedea filmul la București (sub titlul „Tânărul fericiții”).

În turneu prin România, **Josephine Baker** debutează la București la «Teatrul Tănase» în revista **Negru pe alb**. Publicul face o primire entuziastă celebrei vedete.

■ Iunie 1931

Premieră la Moscova a primul film sovietic vorbitor important: «**Drumul vieții**» de Nikolai Ekk. Noutatea filmului nu constă atât în înregistrarea sonoră a dialogurilor (destul de reduse), cât în faptul că majoritatea scenelor primei părți era filmată direct pe străzile Moscovei, cu participarea trecătorilor.

La New York se prezintă «Emancipata», filmul lui **Clarence Brown**, cu care **Lionel Barrymore** avea să obțină Oscar-uli; **Norma Shearer** și **Leslie Howard** formau aici un cuplu elegant, dar publicul și critica aveau să vorbească doar de noul star, **Clark Gable**, a cărui prezentă fascinantă

teleeveniment

tv

Am sărbătorit de curând 375 de ani de la prima punere în scenă a Tărilor române. Redacția teatru la Televiziuni dovedește nemulțumiri o dată cu apariția unor spectacole care prezintă după romani istoria «Vulturii» de Radu Theodoru, spectacol în trei episoade, intitulat «Eșior», «F60», «Destin» și «Căpitanul», înscris într-o ordine de preocupări care aduce la redacția de teatru, după cum ne-a declarat lovarășii Dinu Sărau, redacția de teatru la Televiziuni.

«Nu direcția a teatru la TV a constituit-o realizarea unor spectacole care să aducă în conștiința contemporană evenimentele și personalitățile care au marcat istoria noastră, în special în ultimul timp. Așa s-a născut spectacolul inaugural al unui ciclu de teatru istoric: «Brâncoveanu» e la adus în lumină războaiele din secolul al XVIII-lea, «Măcar o dată» e la adus în lumină războaiele din secolul al XIX-lea și a urmat primul serial de teatru TV.

Musatiu, valorificand cu mijloacele tehnice trilogia lui Delavrancea. In colaborare cu Nationalul din Iasi, teatrul televizivului a gasit o ipostaza spectaculoasa pentru drama **"Petru Rareș"** de Horia Lovinescu, după care, in colaborare cu Teatrul Dramatic din Brasov, a prezentat **"Măscă de carnaval"** de Ionel Gheorghe. In prezent, se lucreaza la **"Vlad Tepeș"** de Mircea Brăduț. Mi se pare semnificativ faptul că toate aceste spectacole au fost insistente cerute in reluări de către telespectatori. Acum, teatrul la televiziune a realizat al doilea serial al său, **"Marele vis"**, după **"Măscă de carnaval"**. Acest serial scrie cîteva momente importante din tumultuoasa biografie a domnitorului Mihail Viteazul, începînd cu marea bătălie de la Selimbăr, intrarea glorioasă în Alba Iulia, primele acte politice ale lui Mihail, urmate de asasinarea lui de către trupele naționale și politica de cenzură în țară românească.

Regizorii Nicolae Motric și Nae Cosmescu și-au asumat responsabilitatea spectacolului.

Iată și «gîndul» protagonistului, Ion Marinescu:

"«Incerc din toate puterile, apeland la tot ceea ce am învățat pînă acum ca actor și ca om, să încheg imaginea acestui bărbat făuritor de istorie. Spectacolul, pentru mine și pentru colegii mei, trebuie să fie ca orice act artistic autentic, și un act politic, semnătura noastră de patrioți în cartea culturii neamului românesc. Vorbele sînt mari, dar despre un bărbat mare nu se poate spune nimic cu vorbe mici»

Andrei IRIMIA

O nouă operă inspirată din viața și lupta lui *Mihai Viteazul*.

O nouă operă dedicată sărbătoririi a 375 de ani de la prima unire politică a țărilor române: serialul «Marele Vis».

Nae Cosmescu

Românca Genica Athanasiou,
muza poetului Artaud și partenera
celebrului Conrad Veidt

Garbo: o călătoare
cu o singură valiză
În ea complexe și inhibiții

După succesul mondial al «**Uliței durerii**», Garbo se îmbarcă pentru marea ei călătorie spre lumea nouă. În ciuda incunștelor roșii și a lui Sillas...

La Berlin are loc un spectacol de avangardă organizat de un grup de tineri poeți, muzicieni și pictori germani, așa-numitul «Novembergruppe». Sînt prezentate printre altele «*Sinfonia diagonală*» de Viking Egøling, simple proiectii de linii albe animate pe un fundal negru; în premieră germană, «*Antracts*» de René Clair și Picabia și «*Imagini mobile*» de Fernand Léger și Dudley Murphy.

■ **lunie 1921**

Parisul salută reîntrirea unei mari dive dispărută de pe ecrane de șase ani: **Francesca Bertini** (în «Sfârșitul Monte Carlo-ului», după ce devenise contesa de Cartier și se stabilise în Franța din 1921). Premierele următoarelor ei filme (franceze sau străine) sunt: «**Pesetana**» (1929) vor avea loc tot în luna Iunie, luna 1927 avea să marcheze și în cariera lui **Ivan Mosjoukine** un moment memorabil: premiera prădută la unu din marile sale filme, superproducția franco-germană «**Casanova**» (regia A. Volkoff), apogeu al carierei sale. Un an mai târziu, tot în luna Iunie, după acest ultim film, își lăsa film american, parcă întruțit în **Serente pierdute**.

■ **Iunie 1928**
Premiera la Trianon a comediei românești «**Asa e viața!**» realizată de **Marin**

eclipsa în chip primejdios performanțele partenerilor. Luna iunie avea să-i aducă actorului și alte două succese: în 1936 superproducția «**San Francisco**» (faimosul episod foarte «realist» al cutremurului din 1906 a făcut ca o parte din spectatori să părăsească sala cuprinși de panică) și în anul următor, «**Parnell**» (un rol important în cariera lui Gable).

■ Iunie 1939

Premiera pariziană a capodoperei lui Carné, **«Le jour se lève»** (Noaptea aminărilor), într-o atmosferă sumbră, de tensiune, provocată de iminența războiului. În iunie 1943, Jean Cocteau debutează ca actor în **«Baronul fantomă»** de Serge de Poligny. În iunie 1946 și 1947 au loc două premiere importante în cariera lui **Gérard Philipe**: la Paris, **«Idiotul»** după Dostoevski (rolul prințului Mișkin) și la Festivalul de la Bruxelles, **«Diavolul din trup»** de Claude Autant-Lara.

■ Iunie 1959

René Clair este ales membru al **Aca-**
demiei Franceze (primul cineast căruia
i s-a acordat această înaltă onoare).

■ Iunie 1962
Orson Welles termină la Paris filmările pentru «Procesul» după Kafka.

■ **Iunie 1966**
Premiera londoneză a filmului lui **Roman Polanski: «Fundătura»**. Dincolo de violența formală, angoasele sale, de umorul său macabru, se profilează stilul sec, nervos, malițios al unui remarcabil cineast modern.

Constantin POPESCU

Marele vis

tv În anul sărbătorit
la 375 ani de la prima un
politică a țării române
sub Mihai Viteazul, tele-
viziunea oferă serialul
„Marele vis”, de o deo-
sebită semnificație is-
torică, politică. Realizat de Radu Theodor-
escu pe baza romanului „Căderea
riguros fundamentat pe documente de
epocă, aduce peste veacuri o problemă
mentală să înțelegă cunoașterea
telespectatorilor nu numai cu pro-
blemele specifice momentului istoric,
dar să și realizeze acele punți care permit
integrarea în cele mai sensibile fibre ale
trecutului revoluționar al poporului
nostru.

Serialul «Marele vis» oferă o imagine veridică a stadiului atins la sfîrşitul secolului al XIV-lea de gîndirea politică română, valoarea deosebită a conştiinţei de neam a strămoşilor noştri din toate teritoriile pe care din vremuri imemorabile s-a dezvoltat poporul nostru.

Serialul dedicat lui Mihai Viteazul este un dialog politic între epoca apăsătoare a dezideratului unirii ce a rămas în conştiinţa poporului pînă la înfăptuirea lui deplină în epoca modernă.

Mihai intruchipează nu numai domnul
viteaz, dar el este o chintesență a
telepasiunii poporului. El nu a fost
iscusit purtător al spadei, ci și abilit
diplomat care a știut în momentele
cumpănă să-și facă din dușmani pri
tени, să îndeplinească uneori chiar cu
sacrificii personal dezideratul neamu
lui său epoha ce-am pohtă Tara
Românească, Transilvania și Moldova
unle nu-ă control său.

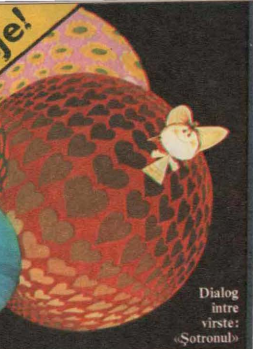
Fiecare persoană, fiecare replică închide într-un receptacul înțelepciunea, bunătața și idealul poporului. În acele vremi de înălțare a poporului în luptă împotriva asupritorilor ș-a unii români, maghiari, secuii. «Marele vis» se impune prin finețea, sensibilitatea ilustrării acestor evenimente care au frământat atunci deopotrivă pe români și secui.

Vitejia domnitorului, semnificația marelui său act politic, rod al voinței și luptei întregului popor este exprimată în scene de masă, în devotamentul exprimat de popor, de oșteni, de către reprezentanții clerului. Semnificația momentului este redată pînă și în replicile împăratului Rudolf.

„Marele vis” ilustrează plener prin forța celei mai directe dintre arte o epocă de glorie a poporului prin talentul și devotunul unei omogene și reprezentative echipe de slujitori ai scenei românești.

Conf. univ. Ion ARDELEANU

Urmăriți
aceste scene metraje.

Dialog
între
vîrste:
«Sotronul»

Documentar

Desenele lui Radu Zugrăvul

Filmografia lui Alexandru Sîrbu — dintre cele mai omogene în întreaga activitate a Studioului «Sahia» — a ajuns să asuneze altuia titluri, fiecare trimînd la o contribuție originală în afirmarea documentarului științific și de artă. Încă distribuția ar putea să programeze adevărate cicluri de filme din această operă de maxim interes pentru educația estetică a publicului larg. Reușitor de excepție ale documentarului (amintim îndeosebi «Pe cîmpul albul», «Pictura și... un autobuz», «Geometrie ascunsă») li se adaugă acum un nou titlu: «Desenele lui Radu Zugrăvul». Ca în cele mai bune dintre realizările sale, autorul folosește mijloacele de analiză pe care le pune la dispoziție filmul, recurge la reduceri grafice, pentru a revela valorile latente ale operei zugrăvului, a face distincții stilistice, a cerceta compoziția, factura desenului și rolul culorii în cele două căute de schițe păstrate la Academia Română de la acest precursor al picturii noastre moderne.

Regia și scenariul: Alexandru Sîrbu, după o idee de Dalia Aram. Imaginile: Iulie Corna.

Sculptorul Anghel

Această evocare aproape patetică a operei lui G.D. Anghel pornește de la statua lui Eminescu, expusă la Ateneu, în care autorul vede esența poeziei, dar și a verticalității morale a acestui popor. Constantin Budișteanu încearcă să ne introducă în atmosfera proprie creațiilor marelui sculptor, filmîndu-l lucrările care pe niște ecarie ducă un posibil tempu al demnității umane, luminîndu-le pe fond de noaptea, folosind transparențe, supraimpreluri și ilustrații muzicale cu orgă. Oarecare exces de formulări precum «retoricele sensibilității sau exodul eternității și absolutului,

«De artă», dar și «cu artă»

altminteri un documentar în care vibrația patetică este autentică și convingătoare.

Regia: Constantin Budișteanu. Scenariul: Uctavian Buzescu, Constantin Budișteanu, după o idee de Anghel Marcu. Imaginile: Eugen Lupu

Datinii din batrini

Încă un militant pe tărîmul filmului etnografic. După un intermezzo liric, cu un pastel de șanțier, intitulat solem «Simfonie în re-major», cunoscutul reporter de actualități Ion Visu își însușește numele în lunga listă de documentariști preocupați de «reporterul fascinant de definiții de Anul nou, cum ar fi focul cu capra, cu ursul și ale plugarilor, numit și el solem «prezentă perenă a spațiului moric românesc». Autorul este să meargă la sursă, drumul fiind din nordul Moldovei, unde riturile dădăci a transilvanilor romane ale acestor festival s-au contopit, cum zice comentariul mereu extatic, într-o nesfârșită putere de laburizări. Este, într-adevăr, o sursă nepăcătuibilă pentru documentariști, dar ar fi de așteptat ca frecvența și corelarea să depășească nivelul descriptivității, al înregistrării rapidoase a datinelor, propunîndu-le cel puțin să egaleze, prin selecție și asociatie, reievocarea, performanțele demult înregistrate în acest domeniu, printre-un film cum a fost «Tradiții de Jean Petrovici.

Regia și scenariul: Ion Visu. Imaginile: Vasile Mîndreanu.

Orașul inefabil

Saltul Pauliei Segali de la jurnalul de actualități la filmul de artă și s-a păstrat impresionant. Pentru că alături de mîl scurt, plin la genul prozic, de gîdă reprezentați la filmul de anchetă socială. Am semnalat din primul moment, la rubrica de față, acest salt la antipod, doritori să vedem ce va urma.

demonstrează importanța atenției, legile și metodele de educare ale acesteia în producție și în viața cotidiană modernă. ●●● Mirela Sălcăzan pregătește «Cortecă educative pentru tinerețe, iar Titus Meșcanu și se alătură cu un alt film încredințat să demonstreze că... «Ei trombone face muzică. ●●● Ion Visu și Pompiliu Gîlcescu filmează nordurile. Sesizăm polară la început de vară pentru despre nordul Moldovei și al Olteniei. ●●● Echipele de filmare ale studioului nostru și-au luat angajamentul să lucreze nu numai bine, dar și repede. Regizorul Vasile Chelcu împreună cu operatorul Victor Popescu au luat-o în serios filmînd cu grand-viteză de la 500 imagine pe secundă, propunînd oare unde să filmeze pentru filmul «Unde staționează».

Aristide MOLDOVAN

Dar dacă «Matricea justifica considerarea noastră pentru probleme de sensibilitate pe care le conține, filmele următoare, «Mirabile culorile» și acest «Orașul inefabil», ne descurăzăm prin «eclecticism și prețiozitatea lor. Sigur, niciodată nu-l fără folos să oferim publicului spre contemplare o suită de tablouri, oricît de capricioasă ar fi acumularea lor, cum se întâmplă, în acest caz, cu lucrările extrem de numeroase și diverse ca gen și valoare inspirate timp de un secol de orașul București. Dar față de

Animație

Sotronul

Ne bucurăm că putem semnala o modificare în ierarhia filonografică a unui realizator de la «Animafilm». Pînă acum, filmul cel mai des menționat al lui Laurențiu Sîrbu era «Pictura (delicatăte elegiacă și dramatică)». Ultima sa realizare depășește însă cu mult precedentele. Opusca autorului pare să fi evoluat o dată cu trecerea de la filmul său barm («Cătălin și Cătălina») la lumea modernă. Festival vegetal al desenului, care încorporează în peisajul pădurei sale dintr-un paradis pierdut, e acum sesizabil doar în tratarea decorului. Acestea este amplificat prin la sugestia cosmosului și tradus într-o adevărată euforie geometrică și coloristică, admirabil animată și ilustrată muzical în formațiunile havelone. Personajele care apar în scenă — un bătrîn și o fetiță — declară această așteptare ca semn al comunicării și al reglării: fetița și bătrînul joacă împreună sotronul. Încă timid detașate de fundal, cele două personaje par să anune un virtual miniaturat al figurilor umane, chiar dacă deocamdată, linia în care se manifestă această nouă

Film utilitar

Fabrica noastră, oamenii noștri

Solicitarilor unui regizor consacrat, ca Andrei Blăner, pentru realizarea unui film utilitar se soalează cu un dublu citit. Studioul și beneficiarul obțin un film în care tema (în cazul nostru, importanța instruirii noulor angajați asupra normelor de protecție a muncii) este tratată cu o perfectă alătură a mijloacelor, iar realizatorul se familiarizează cu noi medii sociale și profesionale. Este de înțeles, de asemenea, ideea neregulată de a leri unor studenți de la I.A.T.C. prilejul unui exercitiu de acomodare, ca actori, cu mediul și peisajul industrial.

Regia: Andrei Blăner și Florin Strătilă. Scenariul: Andrei Blăner, George Gheno, Ion Vasile. Imaginile: Florin Grigore.

nivelul atins de documentarul nostru de artă, față de concentrarea de forță asistată în acest domeniu (dovadă că în acest număr n-am putut să vorbim decît de filme din această categorie), ni se pare un exces al aglomerării, în aceeași direcție, cu rezultate minime, energi care s-ar putea realiza mai concludent în zone mai puțin frecventate.

Regia: Paul Sagl. Scenariul: Paul Gherșan și Radu Petrescu. Imaginile: Otilia Urbanachi

Eliberarea de desuetudine

virtute este greu de definit stilistic. Cu un plus de decizie în tratarea și evidențierea figurilor umane, autorul va aștepta probabilit și sechelele unui dramatism desuet, vizibile în finalul cu fulgere și tunete peste sotron.

Regia, scenariul, animarea: Laurențiu Sîrbu.

A venit vacanța

Regia, scenariul, animarea: Laurențiu Sîrbu.

Într-o perioadă în care la a treia peliculă prin care ne propune atenția o mîneră proprie de lucru în filmul din hîrnicuț, dedicat primii vîrste scolare. Scopul declarat este modest și pur didactic: familiarizarea celor mici cu cifrele și primele operații aritmetice. Cu acest film am ajuns la operația accident. Patru pisicuțe, șase ursuleți și cîteva lei, care nu pot fi diminuați decît grafic, pleacă în vacanță cu trenul. Cum unii se mai rădăsc pe drum, operația scaderii e cît se poate de conștientă. Grație și farmec în linie și culorilor, unor năstă în mișcarea plastică detașabilă care compun figurile personajelor.

Regia, grafică, animație: Iacob Petrescu.

Din nou despre comentariu

Marea mișcare

Sub acest titlu este vizată o temă de încontestabil interes: impăcările multiple, mai ales psihologice, ale mîdrii de la sat la oraș. Sîm înăc și li și mediul rural alfabetizat, gramatica și vorbirea corectă au devenit un bun al tuturor. Cu alt mîl regretable și că, într-un film despre urbanizare, trebuie să remarcăm din nou (ca și în cazul filmului intitulat «Remușcări înfrîzătoare») că autorul nu stăpînește sensul cuvintelor. De unde formule cum ar fi «ar părea în aparență sau amenință să alătură marilor aglomerări urbane». Adică se înțelegea dincolo de Bete Albă, dincolo de Bercești? Nu credem.

Regia și scenariul: George Turcu. Imaginile: Dan Niculescu.

Val S. DELEANU

telex Sahia

Bine, dar și repede

●●●În depînindu-și sarcinile actualului cincinal în patru ani, Studioul «Alexandru Sahia» a început să lucreze pentru cincinște vîltoare. Planul tematic pe anul 1978 a prins contur mai anevoie, deoarece selecția a trebuit să se facă din sute de propuneri. ●●● Trei repize ale studioului nostru, Olimpia Robu, Eugenia Gurf și Florica Melban și dedică filmele următoare internațional al femeii. «Soarele ne luminează doprivina», «Jurnalul Floricăi S.» și «Cîntec de dragoste» vor fi completate de «Femeia», film dedicat exclusiv eveniment de Alexandru Belanghe. ●●● În centrul atenției — și acesta la numele filmul — prin care Zoltan Terner

telex Animafilm

Beneficiarii

●●●În decurii împodobit de dantărie Curții de Argeș, în aerul pur de la Mămăiești, unde și-a petrecut tinerețea Todorcașcu în comuna Priboceni, în jur de băștină al folcloristului Codin, ne-am întîlnit cu «beneficiarii», adică cu specimenele pînă de cel mai important tip: bătrîn și capîl. Ne-aș amuzat privirea împex, inteligentă, pătrunzătoare, ca și în celebrările neșteptătoare de la Mămăiești Moșcusa din Pitești sau Vlodei din Capa Dealului, interesul cu care descoperim în comedia filmului o năstă nesc. Asemenea întîlniri au mai avut și la Târnăvești, Trgoviste, Bucarest, Ploiești și altele, la planșele de desen, pe platourile de filmare,

lîngă mesele de mîntă, parcă simțim în continuarea privirii atente, auzim întrebările inteligente ale beneficiarilor. Promitem să lîmăm seama de ele. ●●● Mama are însoțim, trăbălușite prin buclărie de cum se face zăă. Probabil din același motiv se și călău zăă, și rischid să înfrîie. Așa sînt mamele, dar le iertăm, că sînt mamele noastre! Cam axemosen glăduți în trei ani, deșen personajelor imaginare (nu imaginare) de Vasile Băran în filmul «Excursus» a căru regie e semnă de Virgil Băcanu. ●●● Succesul de care s-a bucurat și ultimul film cu Mihaela de Nicol Coban, ne determină să conștinăm pe mînașă lămură în jocul pe parcursul a 13 episoade dintr-un serial.

Lucia OLTEANU

Prin autofiscalizarea Veneției, prin devorarea ei în lupte fratricide, prin imposibilitatea San Sebastianoului de a depăși nivelul unui divertisment estival, al unei combinații turistice susținute de parada stelarilor și mai ales a stelarilor, prin încălțarea Pescarului de rămină un festival rezervat strict profesioniștilor, al profesioniștilor e de avangardă: prin divizarea festivalului din Berlinul de vest în două festivaluri care se descurcă paralel nu ca să se completeze, ci ca să se distrugă reciproc; prin neclintirea sau neputința imensei majorități a festivalurilor, cât în ultimul deceniu lumea, dar mai ales Europa occidentală, s-a trezit în fața unei avalanșe de astfel de inițiative vizibile, firește, cineliste dar și sezon de vară, dar și localități de pe diferite coaste dar și interese oficiale de voce, adică industria teatrului — prin toate aceste fapte și prin multe altele de ordin cinematografic și extracinegrafic, Cannes-ul, în mod indiscutabil, a devenit, s-a mai spus, Mecca lumii filmului.

Unde sînt chermezele de altădată?

Acum cîțiva ani, chiar numai acum 5 ani, festivalul meu păstra ceva din aerul începuturilor sale de chermeză, ceva din intimitatea unui Baden-Baden. Căra se făcea în sala obscură. Vizitatorii se cunoșteau. Aveau timp de șute, de amopți de viață, petrecute pe marele yacht, și de dimineața vesele, petrecute pe pîlile superdotate: aveau timp de excursii în afara localității ca să viziteze, de pildă, fabrica de parfumuri de la Grasse sau casa de la Biot unde trona, modestă, văduva lui Fernand Léger. Aveau timp să strălăcă cel cîțiva zeci de kilometri care despart Cannes-ul de fundușii Merghei, deci să se primească prin prețul presărat cu copaci seculari și cu stâlpi de sacamosei sau să primească la Vallauris ca să vadă cupioarele unui ceramist neobosit pe nume Picasso, sau să facă un tur pînă la Saint-Paul de Vence ca să cunoască un pîhlăr de celebrul han «Pomurebul de aur», han faimos alît prin clientela lui (registrii clienților pare un extras din Larousse, o dublură a Who's Who-ului. Alci venea și Pădăul la noștri. Lumele lui și trecut de liste înrîmate, alături de numele lui Melisse și al altora de același calibru. Era aici, la Colombe d'Or, o asemenea înghesușă de genii ale secolului, închi hangii contaminăți au uitat de afaceri și s-au apucat de voșpat curcubeie.

Vremurile acelea s-au dus, că și aici am în care Cannes-ul organiza bălăbi cu roze și nu-mă-uită, cînd pe Croazeta majorelele defilau cu fustite albastre, cu chivere împănate cu o toată ciocnitoare mîure și vesel.

Toată lumea la smetnă!

Cannes-ul a pierdut aerul artizanal, balnear, intim, uscat. Acum cîțiva ani era un bal care ținea două săptămîni. Acum aceste două săptămîni au devenit două săptămîni de smetnă, smetnă culturală și comercială deosebită, smetnă film Paramout — de pildă — care a invadat Croazeta cu agenții săi și cu panourile sale publicitare. A închisat standuri, buturi și chiar teatre, amuse, pe care le îmbracă în uniforme elegante și le-a numit les hôtesses. Smetnă fac aici nume funcționari, și ci bosali, un Leuch, de pildă, sau un Verneuil. Ei declară că n-au venit la festival. Ei n-au nevoie de festival. Ei au publicul lor, mare și constant. Acum au venit doar pentru ca să se bronzeze și, da, firește, doar pentru a semna cîteva contracte. Doar pentru cîteva milioane de dolari în plus.

Festivalul reprezintă două săptămîni de smetnă și pentru producătorii independenți, pentru minusculele producții. Ei pendulează înfrigurati între cinematograful de pe Rue d'Antibes (unde se desfășoară tirgul filmului) și hotelul Carlton.

unde este, de fapt, statul major al combinațiilor financiare. Cifra de afaceri este alît acesta alît de ridicată, închit resortul respectiv a hotărîi s-o lîdă secretă pentru a preîntîmpina eventuale agitații și pentru a micșora cantitatea de somnifere consumate la localitate (s-a constatat că în timpul festivalului numărul de somnifere vîndute de farmaci este de 25 ori mai mare decît în restul anului). Două săptămîni de smetnă și pentru vedetele altădată răsfățate. Alătădă. Acum ele au un sentiment acut și nu numai sentimentul că sunt constință ca în ultimii ani, cu toate capriciile star-sistemului, cu toate spectaculoasele reventuri ale fostelor macro-stele, centuri de greutate s-a deplasat. Ele

participa — de a putea spune: acest film a fost selecționat pentru Săptămîna critică la Cannes — este de natură să asigure unui cineast debutant sau anonim intrarea în marea circuit. Adică să-i asigure decolarea.

Aproape de multimea dezlănțuită

Nimic mai ciudat, dar nimic mai explicabil decît faptul că în acest vacuum extrem de bine organizat, în această mulțime într-adevăr dezlănțuită, dar nu ca în alți ani pentru a obține autografe de la vedetele americane, descinșă din avionul personal și strîngînd la piept cîni pechinzi, nimic

unul print de Babel răpit de benditi, legenda lui Iuliu lui Napoleon, legenda unei creații urtate de un circ enoș. Kaspar și-a înțeles rolet, de aceea a devenit nu la titlul — cum i se propusese — ci la propria o curiozitate de bilci (una din ele petru enime din patru culturi ale lumii, alături de piticul-roș). Der cu noștrii, apoi ca a dispăru și Kaspar Hauser va pieri la fel de enigmatic cum a apărut (schema povestirii este reală). După aceste epave diversă s-au pus în mișcare mai multe de o mie de lucruri, inclusiv piesa «Kaspar» de Peter Handke, pusă în scenă de Kaspar Broder, inclusiv celebrul poem al lui Verlaine, «Kaspar Hauser chertan»). Pe patul morții, în delirul final, Hauser vede lumea sub forma unei caravane care traversează desertul ca să ajungă într-un oraș nordic. Buzola s-a defectat, dar caravana trebuia să încheie și se închină, prin nisipuri, cîntînd nordul. Un om încercat, încercat, dar orb. Caravana înaintădea decît condusă de un orb.

Virsa înfrînșă, un mit

Filmul care a dat cea mai profundă recuzită lui-motivului singurătății este semnat de un italian, Fabio Carpi. Pelicula era în centrul ei cîteva zeci din viața unui om care a fost pe vremuri — cum se zice — eleva. Un om inteligent, un profesor pasionat de idei și de oameni, o fătura care la 50 de ani a plecat să lupte în Spania împotriva franchistilor — iar acum este un fost om, un fost profesor, un fost luptător, o fostă fătura, nu aștî din cauza carosierilor biologice care cedează. Această carosierie adăpostită încă la minte vie, cu un suflet lin, cu o inteligență ascuțită. Dar la ce se servește inteligența cînd fiul, inginer, e ocupat doar de afaceri, numai și numai de afaceri-afaceri-afaceri și de organizarea vacanței într-un hotel cu piscină cîl mai mare? Și la ce se servește singurătatea, cînd soția fiului este o statule de ghețat? Și la ce se servește ideile, cînd singurul posibil prieten, un cioban (Georges Wilton) la care se duce să cînte marșurile înfrînșate, care, tace și se chină într-o carapace?

Filmul pornește de la o scrisoare a lui Freud, scrisă spre apusul vieții. Paragraful care se tulbură pe afori este acesta: «Muncesc foarte mult pentru că pe măsură ce îmbătrînesc descopăr că ai din ce în ce mai multe de fapte. Și Freud adăugă: «Ideea că bătrînețu ar fi vîrsta înșingă, mie și se pare la fel de legendară ca și ideea că tinerețea ar fi vîrsta fericită».

Filmul lui Carpi este povestea unui bătrîn înfrînșat într-un bătrîn bătrîn într-un anume context istoric, un om liber este încercat. Închisarea lui se numește bătrîneț. Acest tip de bătrîneț, la tortura, insuportabilă tortură, este legenda de care vorbește Freud, «Vîrsta înșingă». «Vîrsta înșingă. A înșingă, adică a mare, a definitive singurătate».

Ecatrina OPROIU

«Nu lăcătise»: o superproducție demitizînd superproducția

Centrul de greutate s-a deplasat: capul de afiș e capul realizatorilor

stiu că vedetele unui festival nu mai sînt nici juri-primi, nici alea femme-ouvante, nici măcar divete. Vedetele au devenit regizori și producători. De aceea actorii de renume vin azi la Cannes nu în vacanță, în vacanța euforică de altădată. Ci în deplasare, cum am zice noi. Deplăși obositoare și agasante, pentru că la conferințele de presă nu se mai întrebă ca pe vremuri: «care e primul d-vo, preferat?». De cîțiva ani se pun întrebări idioate cum ar fi: «Ce părere aveți despre Borges?» — «Care Borges?» — «A, da, Borges».

Festivalul reprezintă două săptămîni de smetnă și pentru cei 1400 de ziaristi invitați sau acreditati, pui fel în fața nu ca în cîndul trecut cu ova amfizionii de 20 de filme, ci cu cele 300 de filme proiectate în Marea Competiție, în Săptămîna critică, în Chenzina realizatorilor, în Perspectivele filmului francez, în Les Yeux fertiles etc., etc., etc. Pentru că, între timp, Cannes-ul s-a gigantizat. Pentru că, în jurul programului central, au început să graviteze unul, două, cîteva programe secundare, dar în timp ele și-au depășit conturul de complement. Au devenit de sine stătătoare și — la rîndul lor — centrul de interes, instrumente de prestigiu, trambuline de lansare, cum ar fi această Săptămîna a criticii. Acum cinci ani selecția ei putea fi vizuată într-o sală de mîrime modestă. Anul acesta programul Săptămîni criticii s-a mutat în marea sală a Paleului, alături de filmele Marii selecții. Notez acest succes administrativ, pentru că mi se pare simbolic: critica a început prin a fi tolerată. În orice caz alături de amfizionii și carecum în situația de a împărți cu ei o parte din prestigiu. A participa la Săptămîna criticii, nu a fi premiat, ci simplul fapt de a

mai ciudat și în același timp mai explicabil, decît faptul că tema care a răsunat cel mai bronș și cel mai răscăltor în această lărdă demățată, elegantă cu griji sau, împotriva, anti-elegantă cu ostentatie, în orice caz sursească, agită, uneori înipanicată, nimic mai ciudat și mai explicabil decît că în toate obsedante a acestui festival pînă de lume s'ia fel singurătatea. Singurătatea lui fiecare moare singura, dar și singurătatea lui fiecare trăiește singura. Singurătatea celui care nu poate trăi singur și singurătatea individului indisciplinat sau inadaptable. Singurătatea singularității, a ființelor pure asemenea lui Kaspar Hauser, replică la copilulul sălbatic al lui Truffaut. Replică lui Werner Herzog (într-o cină din R.F.G. (Premiul special juriului), a petrecut primii 17 ani a vieții sale într-un beci. N-a văzut un chip omeneș și n-a auzit grai articular. Aruncat în această stare de condiții misterioase din această stare de condiții la fel de misterioase, adoptate de un orășel cu diminiș bună (acces se petrece în 1812). Kaspar Hauser este al ei oviat bunătate, o vîrșă gînditoare, o vîrșă problemă («Ce înăli este acest turul? Probabil că al ei fătuc de un om foarte, foarte înalt»). Societatea, o societate nu de autor, societatea Biedermeier și reprezentată prin figuri de tip Daumier, vesele să-l încorporeze și încearcă să-l învețe teologic și logică și etică și alia se servește femeile și muzica și bulele marine și predeceștile și tabu-urile. Hauser este o ființă inteligentă, dar un om înrăscut adultă, adică un om pus să înțeleagă ceea ce e de înțeles brusc, ceea ce trebuie înțeles treptat. Dumnezeu nu? — «Mă uit în jurul meu și cînd îi văd pe oameni cîl suferă, mi se pare că Dumnezeu trebuie să aibă ceva împotriva lor. Individul nu înțelege societatea și societatea nu poate înțelege pe acei care o refuză. Ea a vrut să facă din el o cază. Ea a urzit în jurul lui legende, legende

nr. 6
ANUL XIII (150)

Revista a Consiliului Cultural și Educației Sociale
BUCUREȘTI, Iunie 1975